

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

**Role Indie jako regionální mocnosti v řešení konfliktů
a udržení míru a bezpečnosti**

Bc. Ladislav Vilček

Plzeň 2020

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Politologie

Studijní obor Mezinárodní vztahy

Diplomová práce

**Role Indie jako regionální mocnosti v řešení konfliktů
a udržení míru a bezpečnosti**

Bc. Ladislav Vilček

Vedoucí práce:

PhDr. Martina Ponížilová, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2020

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, květen 2020

.....

Na tomto místě bych rád poděkoval PhDr. Martině Ponížilové, Ph.D. za její cenné rady a trpělivost při odborném vedení mé diplomové práce.

Obsah

ÚVOD	1
2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	6
2. 1. Konceptualizace pojmů region a regionální mocnost	6
2. 2 Role regionálních mocností v zahraniční politice	10
3 IDENTIFIKACE REGIONU JIŽNÍ ASIE	15
3. 1 Vymezení regionu	15
3. 2 Mocenské postavení Indie v rámci regionu	19
3. 3 Bezpečnostní prostředí v regionu	24
3. 3. 1 Meziúátní ozbrojený konflikt	26
3. 3. 2 Vybrané vnitřní a transnacionální bezpečnostní hrozby	29
4 ROLE INDIE V UDRŽENÍ MÍRU A BEZPEČNOSTI V REGIONU JIŽNÍ ASIE	37
4. 1 Role Indie v boji proti terorismu	42
4. 2 Role Indie v občanské válce na Srí Lance	46
4. 3 Role Indie v procesu demokratizace v Nepálu	52
ZÁVĚR	57
SEZNAM LITERATURY:	62
RESUMÉ	78

PŘÍLOHY	79
----------------------	-----------

ÚVOD

Období dekolonizace území bývalé Britské Indie zapříčinilo, že o jižní Asii hovoříme jako o nezávislém a svébytném regionu v mezinárodním systému. Jeden z nejmladších regionů, který již od počátku svého formování disponuje obrovským lidským, ekonomickým, a tedy i geopolitickým potenciálem zastávat významnější roli v mezinárodním systému, je charakteristický svou mocenskou strukturou, kdy je jasně vymezena pozice dominantní regionální mocnosti. Tuto pozici zastává Indie, která se důsledkem zavedení ekonomických reforem v devadesátých letech dvacátého století stala největší ekonomikou jižní Asie. Nicméně politická, náboženská a etnická heterogenita v rámci tohoto regionu, jež je navíc v některých případech umocněná teritoriálními spory, měla za důsledek vypuknutí řady konfliktů mezistátního i vnitrostátního charakteru.

Z geopolitického pohledu se nejlidnatější region světa skládá z osmi zemí – Afghánistánu, Bangladéše, Bhútánu, Maledív, Nepálu, Indie, Pákistánu a Srí Lanky, přičemž je domovem pro více než 1,8 miliardy obyvatel (Snedden 2016: 2; The World Bank 2018). Jižní Asii zároveň považujeme za region s obrovskou koncentrací chudoby¹ s tím, že se na základě dat Rozvojového programu OSN (United Nations Development Programme) z roku 2018 odhaduje, že více než 360 milionů lidí žije pod hranicí chudoby². Region je dále považován za jeden z nejohroženějších v důsledku výskytu přírodních katastrof. Obě tyto skutečnosti mají taktéž negativní dopad na bezpečnostní situaci uvnitř regionu (Ganguly 2014: 20).

---

¹ Počet obyvatel žijících pod hranicí chudoby se v rámci regionu mezi lety 1990–2013 zvýšil z 27,3 % na 33,4 %. V současné době pouze subsaharská Afrika koncentruje vyšší počet obyvatel, kteří žijí pod hranicí chudoby (LSE 2020).

² Hranice je vytvořena na základě mezinárodního indexu chudoby, a to na 1,90 USD na den (LSE 2020).

Bývalý prezident Spojených států amerických Bill Clinton v průběhu své pracovní cesty do Indie v roce 2000 označil jižní Asii za „nejnebezpečnější region na světě“ (Ahmed – Khan 2015: 239). Tento výrok, který v současné době můžeme stále považovat za aktuální, byl reakcí na zdejší enormní množství tradičních i netradičních bezpečnostních hrozeb, mezi které řadíme pokračující spor o teritorium Kašmíru mezi Indií a Pákistánem, působení teroristických organizací či zločineckých skupin v regionu, pokračující politickou nestabilitu, nárůst počtu ozbrojených útoků militantních či etnických extremistických skupin, apod. (Ganguly 2014: 15).

Indie, jakožto jediná regionální mocnost jižní Asie disponující prostředky k zajištění bezpečnosti v celé oblasti, by z hlediska své mocenské pozice, stejně tak vzrůstajícím globálním mocenským ambicím, měla stabilizovat region, garantovat bezpečnost menším státům, bránit agresím či mediovat konflikty. Zajištěním bezpečnosti prostřednictvím výše zmíněných nástrojů by následně mohla pomýšlet na významnější postavení v rámci mezinárodního systému, jelikož status dominantní mocnosti v bezpečném regionu by ji zajistil větší vliv i v globálním měřítku.

I přesto, že region považujeme na základě mnoha výroků vysokých státních představitelů či významných akademických pracovníků za nejnebezpečnější na světě – viz zmíněný výrok tehdejšího amerického prezidenta Billa Clintona či text *Security Issues in South Asia* (2014) od Rajata Ganguly – na české scéně neexistuje dostatečný počet publikací věnujících se analýzám zdejšího bezpečnostního prostředí. Otázka role regionálních mocností v bezpečnosti v rámci regionu je tématem výzkumných prací významných akademiků především z anglosaského prostředí, přičemž za zmínku stojí Derrick Frazier a Robert Stewart-Ingersoll (2010) a jejich text *Regional Powers and Security: A Framework for Understanding Order within Regional Security Complexes*, Frans-Paul van der

Putten, Jan Rood a Minke Meijnders (2016), kteří vytvořili publikaci *Great Powers and Global Stability* či Detlef Nolte (2010) a jeho analýza s názvem *How to Compare Regional Powers: Analytical Concepts and Research Topics*.

Výše zmíněné teoretické poznatky budou následně aplikovány na konkrétní aktivity Indie v regionu jižní Asie, kterými se snaží vytvořit bezpečnější a více prosperující prostředí. Identifikovat bezpečnostní hrozby v regionu umožní hned několik publikací. Jako příklad mohu uvést indické bezpečnostní strategie (*Asian Strategic Review /2015/* od autorů S. D. Muni a Vivek Chadha), akademické texty z indických univerzit či indických bezpečnostních institutů (*Stability and Growth in South Asia /2015/* od Sumita Kumara). Pro získání nejaktuálnějších dat budu následně spolupracovat s vybranými vědeckými pracovníky indického bezpečnostního institutu (Institute for Defense Studies and Analysis).

Cílem mé diplomové práce je tedy zjistit, jakou roli hraje Indie jakožto regionální mocnost v řešení konfliktů v jižní Asii a jakým způsobem se angažuje v otázce prevence jejich vypuknutí a celkově v udržení míru a bezpečnosti v oblasti, a to od počátku devadesátých let dvacátého století do roku 2019. Počátek zkoumaného období je zvolen na základě hospodářských reforem zavedených v Indii, které podpořily její ekonomický růst, a stejně tak posílily její mocenský status v regionu. Navíc došlo k posílení autonomie regionů a aktivit regionálních mocností i v důsledku skončení studené války a decentralizace mezinárodního systému. Konečný rok zkoumaného období jsem si zvolil proto, aby výsledky mého zkoumání byly co nejaktuálnější. Diplomová práce je koncipována jako jednopřípadová studie role regionálních mocností v řešení konfliktů a udržení míru a bezpečnosti. K naplnění cíle využiji analýzu regionální politiky Indie, a to konkrétně jejích zájmů, cílů, aktivit a nástrojů, kterými se snaží stabilizovat region jižní Asie a zvýšit tak míru bezpečnosti v této oblasti.

Diplomová práce bude mít jednu teoretickou kapitolu, kde stručně představím pojem regionální mocnost. Dominantně se však v této kapitole zaměřím na to, jaké zájmy v zahraniční nebo konkrétně regionální politice regionální mocnosti mají, jaké nástroje k dosažení svých zájmů využívají a jaké role v otázce prevence a řešení konfliktů mohou zastávat.

V další, již praktické, části diplomové práce představím mocenské postavení Indie v rámci regionu jižní Asie. Následně se zaměřím na to, jaké zájmy Indie – jakožto regionální mocnost – v zahraniční politice má, jakých nástrojů k dosažení svých zájmů využívá a jakým způsobem se snaží udržet bezpečnost v rámci regionu jižní Asie. Příkladem v této problematice může být preventivní rozmístění indických ozbrojených sil, kdy na sporné hranici Kašmíru s cílem omezení aktivity teroristických organizací operuje tisíce příslušníků indické polovojenské policie.

I přes četnost bezpečnostních hrozeb, které výrazným způsobem narušují regionální bezpečnost a stabilitu, bude pozornost věnována třem konkrétním příkladům, ve kterých Indie hrála a v jednom doposud hraje významnou roli. Jedná se tedy o roli Indie v boji proti terorismu v regionu jižní Asie, především pak v oblasti Džammú a Kašmír. Zároveň bude analyzována její angažovanost na Srí Lance a v Nepálu. Výběr v souvislosti s indickým bojem proti terorismu je ovlivněn výroky nejvyšších indických politických představitelů, kteří za nejvýznamnější hrozbu pro regionální bezpečnost a stabilitu považují činnosti teroristických organizací. Terorismu jako nejvýznamnější hrozbě pro regionální bezpečnost se věnuje i řada publikací. Pro upřesnění zmiňme text *Asian Strategic Review* (2016: 258) od autorů S. D. Muniho a Viveka Chadhy. Prostřednictvím analýzy indické angažovanosti v Nepálu mezi lety 2005–2008 představíme její snahu spočívající v zamezení přesunutí konfliktu na území ostatních států v regionu, přičemž činnost Naxalitů je často označována za druhou největší hrozbu pro bezpečnost v regionu.

Indická angažovanost na Srí Lance pak zaznamenala změnu v indické zahraniční politice a obecně v oblasti managementu konfliktů, tudíž pro pochopení současných indických aktivit ve vztazích k blízkému sousedství je nezbytné představit i její angažovanost na Srí Lance.

V závěru práce představím výsledky mého zkoumání a vysvětlím, zda je Indie regionální mocností, která konstruktivně přispívá ke stabilizaci jižní Asie a zvýšení bezpečnosti tohoto regionu, případně jaké jsou limity jejích aktivit v oblasti řešení konfliktů a zajištění míru.

2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

V této teoretické části práce se zaměřím na popsání dvou základních konceptů, tj. region a regionální mocnost, se kterými budu následně pracovat v analytické části práce. Konceptualizace pojmu region umožní vymezit hranice (přesněji hraniční oblasti) regionu jižní Asie, respektive pomůže definovat státy, které do něj patří. Pro další postup bude taktéž nezbytné vysvětlit pojem regionální mocnost s tím, že stěžejní pozornost bude pak především věnována tomu, jaké zájmy v zahraniční nebo konkrétně regionální politice regionální mocnosti mají, jaké nástroje k dosažení svých zájmů využívají a jaké role v otázce prevence a řešení konfliktů mohou zastávat.

2. 1. Konceptualizace pojmů region a regionální mocnost

Profesor a jeden z významných teoretiků mezinárodních vztahů Hedley Bull v roce 1977 prostřednictvím své publikace *The Anarchial Society: A Study of Order in World Politics* představil svou vizi o podobě mezinárodního systému, ve kterém stěžejní roli hrají regiony³. Tento předpoklad, respektive emancipace a významnější postavení regionů ve světě, se stal následně v souvislosti s událostmi⁴, které se odehrály koncem devadesátých let dvacátého století, skutečností (Hettne 2005: 548; Söderbaum 2015: 15). V období, kdy řád uvnitř jednotlivých světových regionů přestal být ovlivňován dvěma hlavními mocnostmi, dochází k jejich postupné autonomii, a slovy Petera Katzensteina (2005: 1) hovoříme o „světě regionů“, přičemž ze strany akademiků můžeme opět spatřit vzrůstající zájem o zkoumání regionálních témat (Kelly 2007: 197). V tzv.

---

³ Tuto myšlenku taktéž sdílel Andrew Hurrell (2007: 128), který hovořil o “multiregionálním systému v mezinárodních vztazích”.

⁴ Rozpad Sovětského svazu, který následně vedl k ukončení bipolární konfrontace považujeme za jednu z hlavních událostí, jež vedla ke změně struktury mezinárodního systému.

období „obratu k regionům⁵“, o kterém ve své publikaci *Regional Orders and Regional Powers* hovořili Godehardt a Nabers (2011: 1), vznikla řada publikací⁶ věnujících se konceptualizaci regionu a zahraničněpolitickému chování regionálně mocných států. Řada autorů (Hettne 2005: 543; Godehardt – Nabers 2011: 2; Thompson 1973: 92–94) nicméně poukazuje na to, že existuje odlišné pojetí konceptualizace regionu napříč různými obory, stejně tak rozdíly panují v oblasti mezinárodních vztahů.

Obecně však regiony lze chápat jako nadnárodní subsystémy v rámci mezinárodního systému (Hettne 2005: 544). Godehardt a Nabers (2011: 2) tvrdí, že regiony zobrazují volné vazby mezi státy, a především vyjadřují prostorové uspořádání. Mnoho autorů (Väyrynen 2003: 26; Thompson 1973: 92–92) upřednostňuje geografické vymezení, respektive geografickou blízkost jako klíčovou pro definování jednotlivých regionů, jelikož jednotlivé jednotky pojí historická zkušenost či se mezi nimi automaticky očekávají významnější interakce. Světový region můžeme tedy typicky chápat jako uskupení dvou a více států, které spojuje geografická blízkost a slovy významných teoretiků v oblasti mezinárodních vztahů Barryho Buzana a Ole Wævera (2003: 45) „intenzivnější stupeň interakce“, přičemž jejich vzájemné interakce je odlišují od ostatních regionálních uskupení.

---

⁵ Již na přelomu padesátých a šedesátých let dvacátého století se pozornost věnovala výzkumu regionů a zahraničněpolitickým aktivitám regionálně nejsilnějších zemí (např. Thompson 1973: 92–94, který z tohoto období analyzoval 22 textů věnujících se konceptualizaci regionu), nicméně v následujících letech byla upozaděna studiem velmocenské konfrontace, která měla přímý dopad na situaci v jednotlivých regionech. Hettne (2005: 543) zájem o regiony rozděluje do dvou fází, přičemž hovoří o starém regionalismu (*old regionalism*), který se datuje právě do období po druhé světové válce a novém regionalismu (*new regionalism*), jehož výzkum můžeme zaznamenat po konci studené války.

⁶ Zájem o výzkum regionálních témat se zvýšil v důsledku přesvědčení, které spočívalo v tom, že regiony budou hrát zásadní roli pro pochopení budoucího světového uspořádání (Godehardt – Nabers 2011: 2).

Hettne (2005: 544) kromě výše zmíněných kritérií definuje region pomocí „společných etnických, jazykových, kulturních, historických prvků či sociální pout“.

V rámci jednotlivých regionálních prostorů může taktéž docházet k utváření formálních institucí, čímž dochází k regionalizaci prostřednictvím institucionalizace a zároveň zesílí vzájemné interakce jednotek v regionu. S pomocí regionální organizace můžeme předejít problémům, které zaznamenáváme v souvislosti se zkoumáním subsystémů, tedy že neexistuje jednotná definice konceptu region⁷⁸. V některých případech se pak literatura neshoduje na hraničním vymezení jednotlivých regionů, respektive na tom, jaké státy můžeme do těchto regionů zařadit (Kelly 2007: 203–204).

Pro další postup, respektive pro vymezení hraniční oblasti regionu jižní Asie, poslouží kombinovaná definice výše zmíněných argumentů. Zohledněny budou jak fyzicko-geografické prvky, kde se automaticky očekává geografická blízkost⁹ či historická zkušenost, tak prvky kulturní, přičemž stěžejní pro definici regionu bude následně přítomnost regionální organizace *Jihoasijské sdružení pro regionální spolupráci* (SAARC). Vymezení pomocí regionální organizace v případě regionu jižní Asie můžeme spatřit v mnoha publikacích významných autorů (Chakma 2018: 189; Ahmed – Khan 2015: 23), stejně tak v řadě databází – Světová banka (World Bank 2020a) či databáze Stockholmského mezinárodního výzkumného institutu (SIPRI 2020a).

---

⁷ Jak je již výše zmíněno, někteří autoři považují geografická kritéria za zásadní pro vymezení světových regionů, nicméně Katzenstein (2005: 575) tvrdí, že „regiony jsou politické výtvoř“, přičemž jejich zformování není závislé na geografii.

⁸ Tento argument potvrzuje Barry Buzan, který tvrdí, že “koncept region je silně používán, nicméně nedostatečně definován” (Buzan 1998: 68).

⁹ Viz příloha č. 1.

V souvislosti s koncem bipolární konfrontace, kdy postupně docházelo k přesunutí moci ze dvou hlavních center do jednotlivých regionů, započala debata o roli nejmocnějších zemí regionu v nově uspořádaném mezinárodním systému. Samuel Huntington (1999: 36) velmi přesně predikoval, že po jedné či dvou dekádách tzv. uni-multipolárního světového uspořádání, ve kterém stěžejní roli hrají Spojené státy americké, se mezinárodní systém stane multipolárním, v němž klíčovou pozici zastanou nejsilnější země regionů.

V reakci na to se řada autorů snažila o konceptualizaci regionální mocnosti s tím, že se pokoušeli definovat, jaké atributy musí taková skupina států splňovat. Nolte (2010: 882) nicméně poukazuje na „celkový nedostatek analytických nástrojů pro identifikaci a porovnání regionálních mocností“. I přes absenci jednotné definice za regionální mocnost můžeme považovat stát, který „silně ovlivňuje vzájemné interakce v rámci regionu“ (Destradi 2010a: 904), čímž utváří regionální řád. Lemke (2002: 15–16) považuje za regionální mocnosti dominantní státy v rámci „lokální hierarchie“, které dohlíží na lokální, respektive vnitroregionální vztahy, přičemž se předpokládá, že zároveň mají pozitivní vliv na specifické problémy v regionu – ekonomická deprivace, politická nestabilita, apod. Geldenhyus (2010: 151) dodává, že regionální mocnosti musí disponovat mocenskou převahou nad ostatními státy uvnitř regionálního uspořádání, stejně tak musejí mít materiální kapacity na demonstrování svých zájmů v regionálních otázkách. Buzan a Waever (2003: 55–58) definují regionální mocnost pomocí tzv. regionálního bezpečnostního komplexu¹⁰, přičemž argumentují, že nejsilnější země v rámci tohoto uspořádání ovlivňují zdejší polaritu.

Tento koncept, který často provází pojmová nejasnost, se pomocí čtyř kritérií pokouší přehledně shrnout Østerund (1992: 12), jenž za regionální mocnost považuje stát: 1) je geografickou součástí jednotného regionu; 2) je schopný se

---

¹⁰ Bezpečnostní komplex představuje skupinu států, přičemž jejich bezpečnostní problémy jsou natolik vzájemně provázané, že není možné je analyzovat odděleně (Buzan – Waever 2003: 44).

postavit proti koalici zbývajících států v regionu; 3) má výrazný vliv v regionálních otázkách a 4) má ambice stát se světovou mocností. Nolte (2011: 56) přidává další kritéria, kdy za regionální mocnost považuje stát, který artikuluje svou dominantní pozici v ekonomicky či politicky jednotném regionu, disponuje vojenskou, ekonomickou či demografickou silou, případně projektuje svou mocenskou pozici prostřednictvím vytváření regionálních organizací, kde může prosazovat své zájmy.

Další autoři (Chase – Hill – Kennedy 1996: 35) poukazují na to, že regionální mocnosti můžeme považovat za tzv. „*pivotní mocnosti*“, přičemž jejich význam v rámci regionu je tak velký, že politický či ekonomický kolaps by zapříčinil vnitroregionální chaos. Stejný význam uvnitř regionu však mají pivotní mocnosti i v opačném případě. Pokud jsou tedy země politicky či ekonomicky stabilní, můžeme automaticky očekávat vyšší míru vnitroregionální stability.

I přes absenci jednotné definice budeme v další části této diplomové práce pracovat s výše zmíněnými kritérii, které se pokouší konceptualizovat regionální mocnost. Za regionální mocnost tedy považujeme aktéra uvnitř vymezeného teritoria, který v porovnání s ostatními státy disponuje mnohem významnější ekonomickou, vojenskou či demografickou silou, přičemž slovy Buzana (2003: 53) je schopný ovlivňovat polaritu v rámci regionálního bezpečnostního komplexu.

2. 2 Role regionálních mocností v zahraniční politice

Nejsilnější státy v regionu prostřednictvím vybraných strategií v jejich zahraniční politice projektují moc k sousedícím státům, čímž současně vytváří (nejen) bezpečnostní řád uvnitř jednotlivých regionů. Nolte (2010: 890) konceptualizuje regionální mocnosti a přichází s pojmem *regionální vůdčí mocnosti*, což jsou země, které disponují materiálními mocenskými kapacitami, efektivně prosazují svůj vliv uvnitř regionu, ale taktéž jsou schopné přesvědčit ostatní vnitroregionální státy o svém dominantním, respektive vůdčím postavení.

Tyto regionální mocnosti jsou považovány za aktéra, jenž artikuluje regionální zájmy na meziregionální, popřípadě globální úrovni. Flesmes (2007: 7) navíc dodává, že tato skupina států, jejichž zahraniční politika je primárně zaměřena na regionální otázky, disponuje morální autoritou a zároveň má speciální zodpovědnost v otázkách regionální bezpečnosti či udržování regionálního pořádku. Dále regionální mocnosti ovlivňují otázky na úrovni subsystému prostřednictvím vytváření pravidel a norem, které jsou akceptovány ostatními státy.

Regionální mocnosti, jejichž význam je podstatně vyšší v případě výskytu transnacionálního problému, hrají dle mnoha autorů roli „regionálního mírotvůrce“ (Huntington 1999: 36) a „regionálního policisty“ (Flesmes 2007: 8). K tomu, aby mohly regionální mocnosti prosazovat svůj vliv, stabilizovat region a reagovat na regionální bezpečnostní výzvy, popřípadě nastavovat pravidla v ekonomických otázkách, musí disponovat a) materiálními zdroji, které jsou dle ofensivních realistů chápány prostřednictvím vojenské síly¹¹ (Mearsheimer 2001: 56) a myšlenkovými zdroji, kam můžeme zařadit koncept legitimacy či morální autority (Flesmes 2007: 12–13).

Regionálně mocné státy mohou taktéž udržovat svůj významný vliv prostřednictvím vytváření regionálních institucí, které jim pomáhají ovlivňovat chování ostatních jednotek v regionu. V těchto institucích pak regionální mocnosti zastávají pozici klíčového hráče s tím, že často do velké míry financují jejich fungování. Pedersen (2002: 685–686) argumentuje, že státy praktikují tuto *tzv. kooperativní hegemonii* z pragmatického hlediska, přičemž z ní mají určité výhody. Instituce regionálním mocnostem umožňují projektovat svou moc v otázkách na globální úrovni s tím, že vůdčí státy jednají z pozice zájmu celého regionu.

---

¹¹ S čímž je taktéž spojená ekonomická a demografická síla (viz níže).

Regionální mocnosti v rámci institucionalizované regionální arény mají možnost projektovat své zájmy, přičemž vůdčí stát je v pozici, kdy může velmi efektivně ovlivňovat zájmy, popřípadě zahraniční politiky ostatních členských zemí (Flemes 2007: 16).

Intersoll a Frazier (2010: 59–62), kteří tvrdí, že nejsilnější státy v regionu ke vztahu k blízkému okolí praktikují proaktivní, respektive reaktivní přístup, prezentují zahraničněpolitické strategie regionálních mocností pomocí tří nástrojů, přičemž projekce jejich aktivit je zkoumána pomocí regionálních bezpečnostních komplexů, jejichž pojmový význam je již vysvětlen výše. Na základě argumentů autorů regionální mocnosti ve vztahu k jejich teritoriálně blízkému okolí zastávají pozici vůdce (*leadership*), dozorce (*custodianship*) a jako poslední autoři zdůrazňují jejich vnitroregionální roli ve smyslu ochrany (*protection*). Regionální mocnosti, které v rámci subsystému jednájí z pozice vůdčího státu, „silně ovlivňují bezpečnostní politiky jednotlivých členů regionálního bezpečnostního komplexu“ (Intersoll – Frazier 2010: 57). Dále jsou nejmocnější státy regionu zodpovědné za vyjednávání politických dohod, ovlivňují zájmy ostatních zemí a obecně ovlivňují situaci v regionu na základě svých preferencí. Pokud se v regionu vyskytne bezpečnostní hrozba, která si žádá multilaterální řešení, jsou to právě regionální mocnosti, jenž navrhují řešení a vyzývají ostatní státy ke koordinovanému postupu s cílem tuto hrozbu eliminovat (Intersoll – Frazier 2010: 57).

Regionální mocnosti uplatňují v jejich zahraniční politice roli dozorce, přičemž v tomto případě usilují o zachování či stabilizaci současného bezpečnostního řádu. V případě výskytu vnitřních či vnějších hrozeb se na základě této role regionální mocnosti snaží udržet koordinovaný postup členů regionálního bezpečnostního komplexu. Pokud ze strany regionální mocnosti dojde k sabotování role ochránce, která spočívá v kontrole nad již vytvořeným stabilizovaným bezpečnostním prostředím, existuje zde riziko narušení regionálního *statu quo*.

V případě výskytu konfliktu, který regionální mocnost odmítne řešit, se zvyšuje pravděpodobnost jeho eskalace, kdy zainteresované jednotky v regionu mohou použít násilné prostředky (Intersoll – Frazier 2010: 58–59; Kubicek – Dal – Oguzlu 2016: 28).

V rámci této role tedy hovoříme o tom, že regionální mocnosti hrají stěžejní roli v otázce řešení konfliktu (*conflict-management*), přičemž tato role dozorce jim umožňuje reagovat na případná rizika, jež by mohla mít negativní dopad na bezpečnostní stabilitu uvnitř regionu (Intersoll – Frazier 2012: 96). Regionální mocnosti mohou praktikovat tuto zahraničněpolitickou roli pouze pokud disponují dostatečnými materiálními kapacitami¹², které mohou využít v případě výskytu ozbrojeného konfliktu (Intersoll – Frazier 2010: 59; Ponížilová 2016: 55). Stejně tak je nutné, aby tyto aktivity spojené s řešením konfliktů byly uznány jako legitimní, jelikož v opačném případě by tyto činnosti regionálně nejsilnějších zemí mohly být ze strany ostatních členských států interpretovány jako narušení národní suverenity (Intersoll – Frazier 2010: 59).

Efektivita v rámci této role je tedy spojena s dodržováním regionálně uznávaných norem¹³, přičemž pokud existují a jsou v regionu dodržovány, regionální mocnosti jsou v tomto případě ve svých zahraničněpolitických aktivitách limitovány.

---

¹² Materiální kapacity znázorňují, jestli stát disponuje dostatečnými demografickými kapacitami (počet obyvatel, případně podíl pracujícího, respektive bojeschopného obyvatelstva); ekonomickou sílu státu, přičemž pro její vyobrazení slouží ukazatele hrubého domácího či národního produktu, a stejně tak množství strategických surovin, které má stát k dispozici. Dalším ukazatelem je vojenská síla, jež znázorňuje sílu vojenského kontingentu, počet vojáků, velikost konvenčních i nekonvenčních zbraňových systémů; technologická vybavenost státu; apod. (Ponížilová 2016: 52).

¹³ Například princip neintervence (Intersoll – Frazier 2010: 61).

Možnosti dominantních regionálních států pak především spočívají v diplomatických akcích, například v mediaci. Mezi další aktivity v tomto případě můžeme zařadit arbitráž či peacekeeping (Intersoll – Frazier 2010: 59).

Intersoll – Frazier (2012: 126) za třetí zahraničněpolitickou aktivitu regionálních mocností, prostřednictvím které se snaží naplnit své cíle, zmiňují roli ochránce (*protector*), jež je spojena s reakcí na potencionální rizika, která jsou lokalizována mimo regionální bezpečnostní komplex. Prostřednictvím tohoto nástroje se regionální mocnosti snaží identifikovat tradiční i netradiční mimoregionální bezpečnostní hrozby a stejně tak před těmito hrozbami ochránit ostatní státy, respektive region jako celek. Regionální mocnosti nabízí prostřednictvím této role ostatním zemím v rámci regionální bezpečnostního komplexu uzavírat vojenské dohody, dále mohou participovat na společném výcviku, případně sdílet zpravodajské informace, apod.

3 IDENTIFIKACE REGIONU JIŽNÍ ASIE

3.1 Vymezení regionu

V této části diplomové práce je nutné stanovit hranice regionu s tím, že pro přesné vymezení jižní Asie budu pracovat s kombinací několika definic, které byly představeny v teoretické části práce. Jak již bylo zmíněno dříve, koncept region je v mezinárodních vztazích definován poměrně vágně a neexistuje konceptualizace, na které by panovala obecná shoda (Nolte 2010: 883). Důsledkem toho je řada zemí v různých textech přiřazena do odlišných světových regionů, přičemž rozpory panují i v souvislosti se stanovením hranic jižní Asie.

Dle fyzicko-geografických charakteristik můžeme region jižní Asie vymezit jako teritorium, které se skládá z poloostrova Přední Indie, jež je ze severu ohraničeno přirozenou hranicí s tím, že ze severozápadu se klene Hindúkuš a na severu Himálaj, který odděluje region od Číny. Z jihu přirozená hranice představuje vodní plochu, respektive Bengálský záliv, Indický oceán a Arabské moře. Západní i východní část oddělují od ostatních regionů horské masivy, které z oblasti Balúčistánů postupně plynou až k korám poblíž Severozápadní pohraniční provincie, kterou známe jako *Chajbar Paštunchwá*, a které postupně přecházejí v již zmíněný Hindúkuš. Směrem blíž k Himálaji region na severozápadě odděluje pohoří Karákóram (Marshall 2018: 194). Z východu je region ohraničen Arakánským pohořím, které se nachází v západní části Myanmaru. S pomocí geografického vymezení se region skládá z území Indie, Nepálu, Bhútánu, Bangladéše a téměř celého území Pákistánů (viz příloha č. 2) (Petrů 2011: 144). Jak jsme již představili v teoretické části práce, regiony nelze vymezit pouze na základě fyzicko-geografických prvků¹⁴ (Chakma 2018: 190).

---

¹⁴ Například konstruktivisté považují regiony za „imaginární společenství“, které jsou uměle vytvořeny na základě politického projektu (Destradi 2011: 55).

Pokud se zaměříme na vzájemné množství interakcí mezi státy jako na další prvek, se kterým autoři pracují v souvislosti s pokusy o konceptualizaci regionu, zkoumané teritorium se následně rozšíří o další státy. Intenzivnější vzájemné vazby, jenž zaznamenáváme v oblasti mezi jednotlivými zeměmi, byly a dodnes jsou zapříčiněny společnými historickými událostmi, respektive koloniální nadvládou Velké Británie, která do období po konci druhé světové války byla v rámci tohoto teritoria přítomna¹⁵. Termín jižní Asie, který odkazuje na námi zkoumané území, vznikl ze strany západních stratégů v období postkolonialismu¹⁶, přičemž zde kromě geografické blízkosti můžeme zaznamenat společné jednotící prvky, tedy historickou zkušenost s přímým či nepřímým působením Britů a jazyk¹⁷ (Snedden 2016: 4–5). Region je dále již od jeho formování charakteristický intenzivnějšími politickými či bezpečnostními vazbami¹⁸.

---

¹⁵ Všechny státy, které spadají do regionu jižní Asie, měly historicky přímé vazby na Velkou Británii. Britská Indie, též Britský Rádž, bylo teritorium tvořené Indií, Pákistánem a Bangladéšem. Cejlon (dnešní Srí Lanka) byl od roku 1815 britskou korunní kolonií a Maledivy britským protektorátem od roku 1887 do 1965. Na severu regionu v Nepálu byli Britové aktivně přítomni mezi lety 1819–1948 a Bhútán byl protektorátem v rozmezí let 1907–1947. Britové nikdy přímo neovládali Afghánistán, nicméně od druhé poloviny devatenáctého století mezi nimi zaznamenáváme tři války, přičemž Britové kontrolovali zahraniční politiku Afghánistánu v období 1879–1919 (Snedden 2016: 7).

¹⁶ Například dokument amerického ministerstva zahraničních věcí *The Subcontinent of South Asia* z roku 1959, jenž definuje region Jižní Asie (Department of State 1959: 1).

¹⁷ Angličtina je dodnes jazyk, který spojuje státy v rámci regionu jižní Asie. Neexistuje žádný jiný jazyk, prostřednictvím kterého by všechny státy mohly společně efektivně komunikovat (Snedden 2016: 5).

¹⁸ Region jižní Asie považujeme v mezinárodním systému za nejméně integrovaný v ekonomické oblasti, proto je v textu záměrně vynechána. Ještě v roce 1948 se obchod v rámci regionu pohyboval na hranici 19 %, nicméně s odchodem Britů můžeme zaznamenat jeho úpadek (Buzan 2011: 6–7). V současné době, i přes existenci preferenčních obchodních dohod a existenci zóny volného obchodu, hovoříme o hranici pohybující se kolem 5 %. V porovnání s regionální mezinárodní organizací ASEAN, kde se vnitroregionální obchod pohybuje kolem 25 %

Právě bezpečnost považujeme za významnou oblast, pomocí které můžeme region jižní Asie vymezit. Zdejší regionální bezpečnostní prostředí definujeme jako nestabilní, přičemž vzájemné interakce mezi státy můžeme spatřit v souvislosti s vypuknutím řady sporů, případně ozbrojených konfliktů (Ahmed – Khan 2015: 239).

Autoři Buzan a Waeaver (2003: 103), kteří jednotlivé regiony definují na základě regionálních bezpečnostních komplexů, vymezují jihoasijský komplex pomocí sedmi států. Za zásadní atribut, který ovlivňuje bezpečnostní dynamiku regionu, považují rivalitu mezi Indií a Pákistánem, přičemž ostatní menší státy, kam řadí Bangladéš, Bhútán, Maledivy, Nepál a Srí Lanku, jsou ekonomicky, politicky či bezpečnostně orientovány především na region jižní Asie, respektive na Indii jakožto dominantní regionální mocnost jižní Asie, tudíž je nezbytné výše zmíněné země do tohoto regionu zařadit.

Tato diplomová práce pracuje se všemi výše zmíněnými přístupy, které se pokouší vymezit hranice regionu jižní Asie, tedy s kombinací fyzicko-geografického, respektive politicko-historického vymezení. Již v teoretické části práce jsme však naznačili, že v mezinárodních vztazích může docházet k regionalizaci prostřednictvím institucionalizace, což platí i pro naši případovou studii. Region jižní Asie je typickým příkladem pro tento jev v mezinárodních vztazích. V souladu s mnoha tvrzeními významných autorů (Chakma 2018: 189; Ahmed – Khan 2015: 239; Kaye 2007: 75), kteří pracují s regionem jižní Asie, jehož hranice vymezují pomocí institucionálního přístupu, budeme i my v další části pracovat s regionem, jehož pojetí bude kombinací více přístupů. Zásadní pro určení hranic, respektive států spadajících do regionu jižní Asie, bude přítomnost regionální organizace.

---

nemůžeme v našem případě hovořit o ekonomické vzájemné závislosti (Snedden 2016: 8; The World Bank 2020a).

Region jižní Asie tedy s pomocí institucionálního vymezení můžeme definovat na základě přítomnosti regionální organizace *Jihoasijské sdružení pro regionální spolupráci (SAARC)*, přičemž jeho hranice považujeme za vnější hranice jednotlivých členských států, jenž jsou součástí této regionální organizace. I přes její omezené fungování, které můžeme zaznamenat v souvislosti s absencí jakékoliv hlubší integrace v bezpečnostních či ekonomických otázkách¹⁹, mnoho autorů²⁰, respektive mnoho významných databází²¹ pracuje s institucionálním vymezením, kdy definuje region pomocí organizace SAARC, kam tedy řadí již osm států – Afghánistán, Bangladéš, Bhútán, Indie, Maledivy, Nepál, Pákistán a Srí Lanka (SAARC 2018).

V literatuře nepanuje obecná shoda na tom, jestli je Afghánistán součástí regionu jižní Asie, přičemž řada autorů operuje s regionem, do kterého Afghánistán zařazen není (srov. Buzan – Waever 2003: 103; Petrů 2011: 145; Ganguly 2015: 17)²². V našem případě však budeme pracovat s regionem jižní Asie, jehož součástí je taktéž Afghánistán s tím, že stěžejní pro jeho začlenění do

---

¹⁹ Pro připomenutí, celkový objem obchodu mezi jednotlivými státy v rámci regionu představuje pouze 5 % (The World Bank 2020b).

²⁰ Řada odborných publikací pracuje s tímto tvrzením (např. Hanif 2010: 13; Sharma 2011: 305). Mezi autory, kteří region jižní Asie vymezují pomocí regionální instituce, neřadíme jen akademické pracovníky. Indický ministerský předseda Manmohan Singh hovořil o „SAARC jako regionu“, kdy vstupem Afghánistánu do regionální organizace v roce 2007 „byla dokončena identita SAARC v region“ (Manmohan Singh cit. dle Destradi 2011: 56).

²¹ Řada významných institucí pracuje s regionem jižní Asie, respektive definuje jednotlivé země pomocí institucionálního vymezení. Za zmínku stojí například CIA Factbook (nedatováno), databáze SIPRI (2020), či databáze Světové banky (2020).

²² Autoři Buzan a Waever ve své publikaci neřadí Afghánistán do regionu jižní Asie, což je znázorněno výše prostřednictvím výčtu jednotlivých zemí, které řadí do jihoasijského bezpečnostního komplexu. Dle jejich názoru, Afghánistán plní roli nárazníkového státu, který odděluje dva regionální bezpečnostní komplexy (Buzan – Waever 2003: 103). Ganguly (2015: 17) Afghánistán považuje za most mezi jižní Asií a Blízkým východem.

této skupiny států, je jeho členství v rámci Jihoasijského sdružení pro regionální spolupráci²³. Dále Afghánistán, který leží na pomezí tří regionů (Blízký východ, Střední Asie či jižní Asie), z našeho pohledu musíme zařadit do jižní Asie, a to z důvodu jeho patrné angažovanosti ve zdejších bezpečnostním regionálním prostředí²⁴. Stejně tak, jak již bylo zmíněno, řada významných databází, se kterými v některých částech práce pracujeme, řadí Afghánistán do regionu jižní Asie, takže z důvodů zachování správnosti údajů a dat je nutné analyzovat aktivity Indie v rámci regionu, jehož součástí je i Afghánistán.

3. 2 Mocenské postavení Indie v rámci regionu

V poslední dekádě se o Indii hovoří jako o rostoucí světové mocnosti (Buzan 2002: 1; Cohen 2001: 33; Ganguly 2003: 2). Tato skutečnost je zapříčiněna ohromnou ekonomickou výkonností²⁵ (viz grafické znázornění v příloze č. 3), kterou můžeme v posledních letech zaznamenat, a která přímo souvisí s domácími hospodářskými reformami zavedenými v roce 1991. Stejně tak je významnější postavení nejen v regionu jižní Asie důsledkem její rostoucí vojenské síly a celkem

---

²³ Zajímavý pohled na problematiku zařazení Afghánistánu do regionu má Kaplan (2013: 237), který tvrdí, že „Afghánistán je součástí Střední Asie jen z hlediska Západu, pro Indy je součástí jejich subkontinentu“. Zároveň dodává, že teritorium Afghánistánu je pod sférou vlivu Indie (Kaplan 2013: 237). Argument Kaplana stvrzuje např. indický výzkumník Chandra (2013: 1), který analyzuje schopnosti armád států v jižní Asii, přičemž pozornost věnuje taktéž afghánské armádě.

²⁴ Afghánistán má již od padesátých let dvacátého století teritoriální spory s Pákistánem. Navíc Afghánistán je, podobně jako Indie, označován ze strany Pákistánu za jednu z hlavních bezpečnostních hrozeb pro národní bezpečnost (Hanif 2010: 16).

²⁵ Od zkoumaného období, tedy od roku 1990 považujeme Indii za nejrychleji rostoucí ekonomiku. Data ukazují, že vyjma roku 2008, kdy propukla celosvětová ekonomická krize, se růst HDP v Indii držel nad hranicí 4 %. Stejně tak ve sledovaném období růst několikrát překročil 7% hranici (The World Bank 2019).

zdařilým projektováním *soft power*²⁶ (Khattak 2019: 20; Cohen 2001: 103). V jihoasijském regionu Indii považujeme za dominantní regionální mocnost, přičemž Buzan (2012: 1) region definuje jako unipolární, kdy materiální zdroje, respektive ekonomická, potažmo vojenská či demografická síla Indie výrazným způsobem převyšuje mocenské kapacity druhého nejsilnějšího státu v regionu, tedy Pákistánu²⁷. Marshall (2018) taktéž tvrdí, že „z geografického, hospodářského²⁸, demografického i vojenského hlediska je Pákistán výrazně slabší než Indie“.

Stejně tak však poukazuje na další důležitou skutečnost, díky které se Pákistán nemůže Indii mocensky rovnat. Hovoří o absenci národní identity, respektive o vnitřní rozpolcenosti státu, přičemž Pákistán považuje za „islámský stát s minulostí diktatury a s obyvatelstvem, jehož loajalita se pojí spíše s regionem jeho původu než se státem jako takovým“. Někteří autoři (např. Kapur 2005: 129) však naznačují, že struktura regionu by měla být spíše považována za „slabě“ bipolární (*soft bipolar*), přičemž argument pro toto přesvědčení je fakt, že Pákistán vlastní jaderné zbraně a stejně tak má kapacity na to, aby bojovou hlavicí vybavenou jadernou náloží zasáhl teritorium okolních států²⁹. Současně se objevuje názor, že slabší Pákistán může zaútočit na Indii s nadějí, že změní dosavadní hranice uvnitř regionálního uspořádání, přičemž má zároveň schopnost odrazit indický konvenční protiútok (Intersoll – Frazier 2010: 56). V kombinaci

---

²⁶ Jakožto zásadní nástroj indické *soft power* zmíníme filmovou produkci Bollywood, která je i přes velmi špatné vztahy obou zemí velmi populární taktéž v sousedním Pákistánu (Blarel 2012: 29).

²⁷ Buzan (2011: 7) takto argumentuje i přesto, že Pákistán od roku 1998 disponuje jadernými zbraněmi. Na základě dat SIPRI (2020b) Pákistán má k dispozici 100–120 jaderných hlavic.

²⁸ Což mj. odůvodňuje tím, že po rozdělení zůstala většina průmyslu na území Indie, stejně tak se zde nacházela většina velkých měst, což pochopitelně představovalo větší základnu zdanitelných příjmů (Marshall 2018: 197).

²⁹ Pákistán v roce 2015 provedl úspěšný test balistické rakety *Shaheen-III* s doletem až 2 400 km, což mu umožňuje zasáhnout jakýkoli cíl na teritoriu Indie (Business Insider 2015).

s již zmíněným vlastněním jaderných zbraní³⁰ si dle některých názorů (např. Karpaviciute 2007: 16) Pákistán zaslouží významnější regionální postavení s tím, že region by měl být spíše považován za bipolární.

Pákistán určitým způsobem ovlivňuje chování svého rivala, nicméně jejich vztah stále považujeme za asymetrický, což můžeme zpozorovat pomocí komparace vybraných materiálních kapacit obou států (viz příloha č. 4–6). Pokud se zaměříme na porovnání HDP jednotlivých států, zjistíme, že indická ekonomika je až osminásobně větší než ekonomika Pákistánu, která je na základě tohoto ukazatele druhá nejvýznamnější. Zároveň můžeme spatřit enormní rozdíl v porovnání výdajů na obranu, přičemž Indie v roce 2018 alokovala přes 65 miliard amerických dolarů. Výdaje Pákistánu do tohoto odvětví pak byly šestkrát nižší, respektive dosahovaly hodnoty 11 miliard. Procentuálně vyjádřená hodnota výdajů na obranu nám znázorní, že Indie v roce 2018 investovala přibližně 2,4 %, kdežto výdaje Pákistánu dosahovaly hodnoty přes 4 %. Pro Pákistán tedy výdaje na obranu představují daleko větší zatížení pro ekonomiku.

Dominující postavení Indie v regionu pak znázorňuje porovnání demografických ukazatelů s tím, že v rámci této regionální mocnosti žije více než 1,3 miliardy obyvatel. Pokud sečteme počet obyvatel ve všech ostatních státech, zjistíme, že ani zdaleka této hodnoty nedosahují. S demografickými údaji se taktéž pojí velikost armády, respektive počet vojáků v aktivní službě, kdy ani potencionálním vytvořením koalice všech zbývajících států by tato armáda nedosahovala stejného počtu vojáků, jakým disponuje Indie (World Bank 2020c). Jinými slovy jejich postavení v regionu nemůžeme definovat jako rovnocenné, přičemž Intersoll a Frazier (2010: 56) hovoří o tom, že region jižní Asie „není možné kategorizovat jako bipolární“. Cohen (2001: 193) v souvislosti s výše

---

³⁰ V případě vypuknutí ozbrojeného konfliktu by k jeho ukončení bylo nezbytné zapojení třetí strany, přičemž Pákistán by mohl v důsledku následného diplomatického řešení prosadit své zájmy (Intersoll – Frazier 2010: 56).

zmíněným argumentem týkající se přítomnosti jaderných zbraní v pákistánské armádě, které mu dle některých autorů zaručují významnější postavení v rámci regionu, tvrdí, že případný jaderný konflikt by byl tragický pro region jižní Asie³¹, zároveň však dodává, že riziko otevřeného jaderného střetu mezi státy je nepravděpodobné³². V návaznosti na argument Cohena, pokud se podíváme do indických vojenských strategií, spatříme, že vojenské operace jsou plánované s cílem předejít jaderné konfrontaci s Pákistánem³³ (Goswami 2016: 403; Indian Defence Review 2013). Na základě těchto skutečností, které dále opřeme o vybrané ukazatele vyobrazující moc Indie v porovnání s ostatními státy (viz přílohy č. 4–6) budeme i my pracovat s předpokladem, že region je unipolární, přičemž jaderný arsenál v našem případě nepovažujeme za rozhodující faktor, který by významným způsobem ovlivňoval mocenskou strukturu regionu jižní Asie. Zásadní pro výše zmíněný argument o unipolární struktuře regionu bude porovnání vybraných ukazatelů, které dominantní regionální postavení Indie přehledně znázorňují.

Pokud se zaměříme na region jako celek, spatříme, že jednotlivé státy v rámci jižní Asie se obecně nacházejí na odlišném stupni vývoje, a stejně tak existují obrovské rozdíly v jejich síle či materiálních kapacitách. Vlády jednotlivých států disponují odlišnými nástroji a schopnostmi, které by jim umožnily prosazovat své zájmy či určitým způsobem ovlivňovat vnitroregionálního dění (Chandra 2013: 1). Na jedné straně máme velmi silného geopolitického hráče, který disponuje obrovským teritoriem, silným

---

³¹ Daleko větší mírou pro Pákistán, který by byl v případě jaderného útoku eliminován, nicméně Indie by ho, třeba i za cenu desítek milionů mrtvých, ustála (Marshall 2018: 193).

³² Pro mnoho analytiků představuje mnohem větší hrozbu situace, kdy by jadernými zbraněmi disponovali nestátní aktéři. Na mezistátní úrovni byla jaderná zbraň použita pouze jednou (United Nations 2017).

³³ Případný ozbrojený konflikt by byl veden konvenčními prostředky (Indian Defense Review 2013).

demografickým, ekonomickým a stejně tak vojenským potenciálem, tedy Indii a na druhé straně jsou malé státy – Bhútán či Maledivy – jejichž regionální význam je důsledkem zanedbatelných materiálních kapacit velmi slabý a v žádném případě nemůžeme hovořit o jakékoliv projekci moci, která by na situaci v regionu měla zásadní vliv³⁴ (Snedden 2016: 6). Již zmíněné grafické zpracování v příloze nám umožní porovnat konvenční indikátory (ekonomická, vojenská a demografická síla), díky kterým můžeme spatřit enormní rozdíl mezi Indií a ostatními značně slabšími jihoasijskými státy.

Prostřednictvím těchto grafů můžeme jednoznačně určit strukturu regionu, přičemž dominantní mocenské postavení Indie je patrné. Pokud se podíváme na výše zmíněné konvenční indikátory (ekonomická, vojenská a demografická síla), které přehledně porovnávají materiální kapacity jednotlivých států, a které současně považujeme za stěžejní atribut s tím, že jednotlivé regionální mocnosti musí ostatní země v těchto attributech převyšovat s cílem hrát roli bezpečnostního garanta, zjistíme, že Indie naplňuje hypotézu tohoto výzkumu, a tedy představuje regionální mocnost. Indická ekonomika se rozmáhající se střední třídou stabilně roste, přičemž několikrát ve sledovaném období přesáhla růst 7 % (viz příloha č. 3). Současně enormně rostou výdaje na obranu (což je mj. způsobené i růstem HDP), přičemž žádný jiný stát – ani dlouhodobý rival Pákistán – se nemůže Indii mocensky vyrovnat.

---

³⁴ Snedden (2016: 6) dodává, že teritorium či celkový počet populace je srovnatelný s průměrně velkým indickým městem. Například město Patna v indickém státu Bihár, kde v současné době žije přibližně 1,3 milionů obyvatel, je v souvislosti s těmito údaji srovnatelné s oběma státy. Na základě dat Světové banky z roku 2018 na Maledivách žilo skoro 516 000 a v Bhútánu necelých 755 000 obyvatel (World bank 2018).

3. 3 Bezpečnostní prostředí v regionu

Tato část práce má za cíl představit bezpečnostní prostředí regionu jižní Asie, které na základě mnoha výroků můžeme obecně považovat za extrémně nestabilní s enormním výskytem tradičních i netradičních bezpečnostních hrozeb (Ganguly 2014: 15; Pant 2014: 1). Kaplan (2013: 242) tvrdí, že jižní Asie „představuje jednu z nejméně stabilních geopolitik na světě“.

Všechny státy v regionu jižní Asie, jak poukazuje Kumar (2012: 14) od Afghánistánu až Bangladéš, trpí řadou vnitřních problémů, respektive řadou destabilizačních faktorů, které zahrnují etnické konflikty, náboženský fundamentalismus či politickou polarizaci. Důsledkem této skutečnosti pak můžeme zaznamenat absenci politického konsensu jihoasijských států, respektive hlubší kolektivní strategii, která by na tyto bezpečnostní výzvy efektivně reagovala.

Bezpečnostní prostředí v jižní Asii především charakterizuje doposud nevyřešený spor mezi dlouhodobými nepřáteli v regionu – Indií a Pákistánem – a to především v oblasti Džammú a Kašmír, přičemž teritoriální spor o tento himalájský stát je již od vzniku obou zemí do určité míry otázkou národní hrdosti, stejně tak má v poslední době významnější strategický rozměr³⁵ (Marshall 2018: 200). Region je dále postižen zvýšeným množstvím teroristických a zločineckých

---

³⁵ Prostřednictvím plné kontroly nad teritoriem Kašmíru by Indii byl umožněn přístup k hranicím Afghánistánu, a současně následně do bohatého regionu na nerostné suroviny, tedy Střední Asie. Stejně tak by Indie kontrolou celého území Kašmíru mohla narušit strategické partnerství Pákistánu a Číny – tzv. *Čínsko-pákistánský ekonomický koridor*, prostřednictvím kterého se Čína výrazným způsobem angažuje ve vnitroregionálních otázkách jižní Asie (viz příloha č. 8). V opačném případě by Pákistánu byl umožněn větší dohled nad životně důležitými vodními zdroji, jelikož v Indií kontrolované části Kašmíru protéká řeka Indus, která ústí poblíž Karáčí. Indus a jeho přítoky zásobují vodou 2/3 země, přičemž ekonomika Pákistánu je závislá na produkci bavlny a dalších odvětvích, které jsou závislé na pravidelném toku řeky Indus (Marshall 2018: 198–201). Strategickou polohu Kašmíru naznačuje příloha č. 7.

sítí, stejně tak vnitřními nejistotami v podobě politické fragmentace či neschopností některých politických představitelů uvnitř států v regionu jižní Asie kontrolovat stabilitu v rámci vymezeného teritoria, kdy můžeme zaznamenat významný nárůst počtu militantních útoků či zvyšující se násilí ze stran etnických extremistických skupin. Region je dále charakterizován prostřednictvím stále se zvyšujícího vlivu extraregionálních aktérů, stejně jako zvyšujícího se množství environmentálních bezpečnostních hrozeb (Ahmed – Khan 2015: 247; Kaye 2007: 76).

Iftekharuzzaman (1998: 272) tvrdí, že s koncem bipolární konfrontace, kdy se mění výzkum bezpečnosti,³⁶ se pozornost kromě tradičních bezpečnostních hrozeb věnuje hrozbám novým, přičemž autor zmiňuje vnitřní etnicko-náboženské konflikty, které v některých případech překročily hranice jednotlivých států. Dále hovoří o bezpečnostních hrozbách, které jsou příčinou ekonomické či sociální nestability, ekologickou degradaci či konflikty způsobené nekontrolovatelnou migrací. Všechny tyto problémy byly v regionu jižní Asie přítomny již v průběhu studené války, nicméně pozornost byla v tomto období dominantně věnována vojenským hrozbám s tím, že převažovalo tradiční pojetí bezpečnosti.

Vztahy mezi státy v rámci regionu jižní Asie jsou již od odchodu Britů, tedy z období po druhé světové válce, napjaté, přičemž jsou dále charakterizovány vzájemnou nedůvěrou či v některých případech až nepřátelským vnímáním, což je důvodem, proč v regionu nedochází k hlubším politickým, respektive ekonomickým interakcím. Tato skutečnost se pak negativně projevuje v rámci regionální organizace SAARC. I přes existenci zóny volného obchodu nepovažujeme zdejší vnitroregionální ekonomické vztahy za významné (Iftekharuzzaman 1998: 274; Ganguly 2014: 20; Snedden 2016: 8).

---

³⁶ V tomto období Buzan a Waever (1998) přichází s konceptualizací bezpečnosti, která výzkum rozšiřuje o řadu dalších oblastí, stejně tak stát a vojenské hrozby v rámci výzkumu ztrácí své dosavadní výsostné postavení.

Jednou z příčin mnoha konfliktů v regionu je společná postkoloniální minulost, kdy vznik hranic nově nezávislých států nebyl výtvorem na základě kulturně-historických či geografických atributů, nicméně hranice oddělující nové státní útvary byly vytvořeny uměle³⁷. Za typický příklad můžeme považovat hranice oddělující Indii od Pákistánu, potažmo Indii od Bangladéše (Kaplan 2013: 235).

3. 3. 1 Mezistátní ozbrojený konflikt

Šmíd (2011: 28) tvrdí, že „mezistátních ozbrojených konfliktů, tedy válek v klasickém smyslu, ubývá“. Tento typ konfliktu probíhá mezi státy, přičemž každý z nich je zastoupen svou vlastní armádou. V námi zkoumaném regionu kritéria pro mezistátní ozbrojený konflikt v období 1990–2019 splňoval pouze konflikt mezi regionálními rivaly Indií a Pákistánem v roce 1999, jehož příčinu však nalezneme již v polovině dvacátého století.

Velmi trefně vztah mezi Indií a Pákistánem popisuje Marshall (2018: 193), který tvrdí, že obě země se shodnou na jedné věci, a to že „ani jedna nechce mít tu druhou nablízku“. Jak jsme již naznačily výše, tento dlouhotrvající konflikt, který na základě výroků řady autorů (např. Ganguly 2014: 15) pravděpodobně nejvíce ovlivňuje zdejší bezpečnostní prostředí. Vztahy obou zemí jsou napjaté, přičemž obě země disponují jadernými zbraněmi. Kořeny sporu nalezneme již v polovině

---

³⁷ Mnoho významných geopolitiků stejně jako Kaplan (2013: 235) tvrdí, že nestabilita v regionu jižní Asie je způsobena koloniální minulostí, kdy Britové „svým úspěšným a bouřlivým odchodem z Indie v roce 1947 pomohli subkontinent znovu rozdělit takovým způsobem, který byl hlubší než kterékoliv předchozí rozštěpení této říše“. Dále dodává, že důvodem je skutečnost, že hranice nebyly determinovány geografii, nicméně rozhodnutím lidí. Typickým příkladem je Pákistán, přičemž Kaplan (2013: 237) tvrdí, že „Pákistán nemá žádnou geografickou logiku“ s tím, že na něj můžeme pohlížet jako kus uměle vytvořeného území, jenž je rozdělen mezi čtyři hlavní etnické skupiny, mezi kterými panuje nepřátelský vztah. Marshall (2018: 199) dodává, že bez armády či zpravodajských služeb by zřejmě Pákistán přestal existovat.

dvacátého století, kdy v důsledku sílícího nacionalismu, respektive náboženského separatismu, došlo k vytvoření nového nezávislého státu. V souvislosti se vznikem Pákistánu v roce 1947, jenž zapříčinil masivní přeshraniční stěhování lidu, zaznamenáváme řadu teritoriálních sporů, stejně tak řadu problémů týkajících se majetkového vyrovnání. Zajímavá čísla prezentuje Marshall (2018: 197), který poukazuje na to, že Pákistán v období jeho nezávislosti obdržel pouze 17 % celkových finančních rezerv. Za stěžejní důvody, důsledkem kterých ve zkoumaném období zaznamenáváme mezistátní ozbrojený konflikt mezi Indií a Pákistánem, však považujeme řadu teritoriálních sporů, především pak v oblasti Džammú a Kašmír.

Historicky na tomto dnes sporném teritoriu existoval knížecí stát, který pod vládou Britů disponoval určitou mírou suverenity. Následně však v souvislosti s událostmi z poloviny dvacátého století došlo k tomu, že si oba nově vzniklé státy území začaly nárokovat, přičemž každý z nich prezentoval své ideologické odůvodnění³⁸. Původně tedy ideologický konflikt okamžitě vyeskaloval do mezistátního ozbrojeného střetu s tím, že k jeho ukončení byl nezbytný zásah Organizace spojených národů (OSN), která prostřednictvím rezoluce 39 (1948) zřídila těleso *the United Nations Commission for India and Pakistan (UNCIP)*, jenž bylo zodpovědné za mediaci sporu. Teritorium Kašmíru bylo následně na základě *Dohod z Karachi* (Karachi Agreement) rozděleno prostřednictvím dnes známé *Linie kontroly* (LOC), přičemž Indie kontrolovala téměř 2/3 sporného území. Na příměří následně měli dohlížet pozorovatelé pod záštitou Skupiny vojenských pozorovatelů OSN v Indii a Pákistánu (UNMOGIP) (Ganguly 2014: 15; United Nations: nedatováno).

---

³⁸ Pákistán své nároky odůvodňoval náboženstvím, přičemž v rámci teritoria Džammú a Kašmír většinou populaci představují muslimové. Indie naopak své nároky opírala o sílu svého sekulárního a demokratického státního zřízení (Ganguly 2014: 15).

Přítomnost pozorovatelské skupiny OSN v oblasti státu Džammú a Kašmír však v následujících letech nezabránila vypuknutí dalších ozbrojených střetů. Pákistán v roce 1965 podnikl vojenskou ofenzívu s cílem získat Indií spravovanou část Kašmíru pod svou kontrolu, kterou však Indie úspěšně odrazila. Tento konflikt byl ukončen v roce 1966, a to uzavřením mírové dohody, která deklarovala *status quo*. Třetí ozbrojený konflikt mezi Indií a Pákistánem započal v roce 1971 a přímo souvisel s aktivitami secesionistického hnutí, které vedly k vytvoření nezávislého Bangladéše. Ozbrojený střet se v tomto roce taktéž přesunul do oblasti Kašmíru, nicméně neměl dlouhého trvání a zároveň neovlivnil zdejší teritoriální uspořádání (Ganguly 2014: 15; Kaw 2010: 49).

Dlouhotrvající konflikt mezi znepřátelenými státy, jehož podstata souvisí s umělým vytvořením hranic, v následujících letech neutichl (Kaw 2010: 51). Omezené ozbrojené střety mezi Indií a Pákistánem můžeme následně zaznamenat v průběhu devadesátých let dvacátého století. Současně v tomto období dochází k secesionistickým tendencím v Kašmírském údolí (*Kashmir Valley*), tedy území, které od roku 1949 spadá pod indickou správu. Indická vláda následně musela investovat nemalé finanční zdroje na potlačení těchto secesionistických tendencí a zároveň obvinila Pákistán z jeho podpory. Již eskalující mezistátní konflikt umocnily etno-náboženské střety na území Indie, kdy hinduističtí extrémisté v roce 1992 zničili historickou mešitu *Babri Masjid*. Tato událost následně vedla k vypuknutí řady dalších náboženských střetů na území Indie³⁹ a stejně tak významným způsobem negativně ovlivnila bilaterální vztahy Indie a Pákistánu. Počátkem devadesátých let byly tedy oba státy na pokraji vypuknutí dalšího mezistátního ozbrojeného střetu (Ganguly 2014: 15; Indian Express 2018).

---

³⁹ Důsledkem bylo vypuknutí mnoha náboženských střetů mezi muslimy a hinduisty napříč Indií. Co se týče počtu obětí, za významnější v rámci teritoria této regionální mocnosti považujeme pouze náboženské střety z období krátce po vyhlášení nezávislosti v roce 1947 (India Today 2011).

Do ozbrojeného konfliktu se oba státy dostaly v roce 1999, kdy propukla Kárgilská válka. Pákistánská armáda, podpořena zahraničními dobrovolníky, zaútočila na indické pozice v oblasti Kárgil, přičemž rychle obsadila část indického území. Indie však efektivně zmobilizovala svou armádu a podařilo se jí dalšímu pákistánskému postupu zabránit. V této době však existovalo riziko vypuknutí jaderného konfliktu, jelikož obě země v květnu v roce 1998 úspěšně provedly testy svých jaderných arsenálů. V reakci na tuto skutečnost došlo k diplomatickému zásahu ze strany Spojených států, přičemž Pákistán byl donucen stáhnout své vojáky za hranice Linie kontroly. K otevřenému mezistátnímu ozbrojenému střetu od té doby nedošlo, nicméně v oblasti můžeme zaznamenat řadu útoků ze strany militantních skupin, přičemž v důsledku přítomnosti jaderných zbraní ve dvou rivalských státech, jejichž bilaterální vztahy jsou charakterizovány vzájemnou nesnášenlivostí, hovoříme o regionu jako o jednom z nejnebezpečnějších na světě (Chadha 2019: 13–14; Mian – Nayyar – Ramana 2018: 529).

3. 3. 2 Vybrané vnitřní a transnacionální bezpečnostní hrozby

Region jižní Asie není výjimkou ve Šmídově (2011: 28) tvrzení, že „naprostá většina současných ozbrojených konfliktů ve světě je vnitrostátních“. Tento typ konfliktu se odehrává mezi státem a povstaleckou skupinou či mezi jednotlivými skupinami uvnitř společnosti s tím, že motivem jednotlivých aktérů je revize dosavadního teritoriálního uspořádání uvnitř státu.

Jak je již výše zmíněno, v regionu jižní Asie neexistuje stát, jehož vnitřní bezpečnost by nebyla negativně ovlivňována vypuknutím vnitrostátního konfliktu, které se pak v řadě případů, zjednodušeně řečeno, přelívá i do ostatních států. Hlavní důvody, proč o jižní Asii hovoříme jako o regionu s enormním výskytem vnitrostátních konfliktů, spočívají v přítomnosti mnoha etnických či náboženských skupin či umělého utváření hranic nerespektující etnicko-náboženské zastoupení (Kalita 2011: 1354).

Problematika uměle vytvořených hranic, kdy se nerespektovala zdejší pestrá etnicko-náboženská skladba obyvatelstva, zapříčinila výrazné zhoršení bezpečnostního prostředí, kdy postupně v řadě případů zaznamenáváme určitou formu státního útlaku vůči náboženským minoritám. Zároveň se tato skutečnost negativně projevovala ve vztazích s ostatními státy, kde tyto skupiny představovaly významnou či většinovou část populace. Jinými slovy tenze či násilí nebo jiná forma konfliktu mezi centrální vládou a etnicko-náboženskými skupinami se ihned projeví v dalších zemích či zhorší dosavadní bilaterální vztahy mezi zeměmi, přičemž Iftekharuzzaman (1998: 275) tvrdí, že bezpečnostní problémy uvnitř států měly a doposud mají „negativní dopad na bilaterální vztahy, stejně tak na regionální stabilitu“. Za typický příklad ze současné doby, kdy vztah centrální vlády k minoritám může být příčinou zhoršení bezpečnostní situace ve státě nebo negativně ovlivní bilaterální vztahy sousedících zemí, považujeme vztah centrální vlády většinově hinduistické Indie k etnicko-náboženským minoritám na jejím území, respektive k muslimské menšině. Veškeré rozhodnutí centrální indické vlády v neprospěch muslimů negativně ovlivnilo vnitřní bezpečnostní situaci, a stejně tak přispělo k již napjatým bilaterálním vztahům Indie a Pákistánu, či zhoršení vztahů Indie a Bangladéše, ve kterém, stejně jako v Pákistánu, většinovou populaci tvoří muslimské etnikum. Hovoříme o přijetí nového kontroverzního zákona *Citizenship Amandment Act* z roku 2019, který občanům Bangladéše, Pákistánu a Afghánistánu umožňuje získat indické občanství, nicméně podmínkou je být příslušníkem náboženských menšin⁴⁰ v těchto státech. Jinými slovy řečeno, pro získání indického občanství je pro občany z výše zmíněných zemí stěžejní nebyť muslimem. Tento zákon, který je namířen převážně proti muslimům, přičemž zpravodajský portál Aljazeera (2019) ho označuje za „protimuslimský občanský zákon“ (*anti-Muslim citizenship law*), vedl

---

⁴⁰ Všechny náboženské menšiny kromě muslimů, tedy hinduisté, sikhové, buddhisté, křesťané, apod. (Aljazeera 2019).

ke zhoršení bezpečnostní situace uvnitř Indie⁴¹, stejně tak ke zhoršení bilaterálních vztahů Indie a Bangladéše. Ještě před přijetím tohoto zákona označil indický ministr vnitra Amit Shah Bangladéš za zemi, která utlačuje menšiny. Tento výrok představitele Indické lidové strany (BJP), jenž měl za cíl legitimizovat nově navržený zákon, pochopitelně vedl ke zhoršení vztahů obou zemí, což bylo patrné okamžitým zrušením plánované zahraniční cesty ministra vnitra Bangladéše do Indie (The Diplomat 2020).

Obecně můžeme tvrdit, že v každé jihoasijské zemi nalezneme určitou formu státního útlaku proti náboženským či etnickým menšinám, která je naznačena výše, stejně tak v těchto zemích dochází k vnitřním konfliktům, respektive k etnicky či nábožensky motivovanému násilí ze strany jednotlivých extremistických či teroristických skupin. Motivem tohoto násilí je vzájemná nesnášenlivost různých skupin či nespokojenost se stávajícím teritoriálním uspořádáním ze strany povstaleckých skupin, které usilují o secesionismus či revize stávajícího teritoriálního uspořádání.

Za typické příklady, které řadíme do kategorie vnitrostátních ozbrojených konfliktů, a které zároveň nejvýrazněji ovlivňují bezpečnost v rámci teritoria jižní Asie, považujeme terorismus či různé etnické, respektive náboženské střety. I přesto, že výše zmíněné příklady spadají do typologie vnitrostátních konfliktů, Šmíd (2011: 30) tvrdí, že „mnohé z vnitrostátních konfliktů se nicméně internacionalizují buď zapojením se ostatních států, nebo nestátních aktérů za ignorance státních hranic“. Původně vnitrostátní konflikty se tedy následně mohou transnacionalizovat. Typicky se tak děje v řadě etnických střetů, se kterými se setkáváme i v bezpečnostním prostředí v regionu jižní Asie, kde státní hranice nerespektují rozšíření etnických, respektive náboženských skupin.

---

⁴¹ Kontroverzní zákon následně vedl k vypuknutí řady násilných protestů napříč celou zemí (The Guardian 2019).

V dalších řádcích se pokusím nastínit vybrané vnitřní ozbrojené konflikty, které významnějším způsobem ovlivňují bezpečnostní situaci ve sledovaném regionu s tím, že prostřednictvím další kapitoly nastíním, jakým způsobem se Indie, jakožto regionální mocnost jižní Asie, snaží na vybrané problémy ohrožující bezpečnost reagovat. Výskyt konfliktů uvnitř jižní Asie nám přehledně vyobrazuje příloha č. 10.

O problematickém himalájském státu pojednávala již předchozí kapitola, která se věnovala mezistátnímu ozbrojenému konfliktu mezi Indií a Pákistánem. V oblasti však zaznamenáváme několik dalších střetů, které jsou spojené s činnostmi jednotlivých militantních skupin, a tedy spadají do typologie vnitrostátních ozbrojených konfliktů. Jejich působení se negativně projevuje na zdejším bezpečnostním prostředí, stejně tak dopadá i na regionální úroveň (Sharma – Behera 2014: 1). Kumar (2012: 1) poukazuje na to, že tyto skupiny v regionu operují již po několik desetiletí, nicméně výraznější pozornost jim je věnována až po událostech z 11. září 2001.

V průběhu devadesátých let se ve státě Džammú a Kašmír objevila řada militantních skupin, respektive secesionistických hnutí. Za nejvýznamnější z hlediska velikosti považujeme *Hizb-al-Mudžahedín* (Hizb-ul-Mujahideen), kterou autoři Sharma a Behera (2014: 39) považují za nejnebezpečnější, co se počtu úspěšných útoků týče. V oblasti dále operuje významné secesionistické hnutí *Fronta pro osvobození Džammú a Kašmíru* (Jammu Kashmir Liberation Front), jehož aktivity z osmdesátých a devadesátých let dvacátého století byly po krátké pauze reaktivovány v roce 2010. Současně zde můžeme zaznamenat další militantní hnutí, pro příklad zmiňme *Džaimat al-Mudžahedín* (Jamaat-ul-Mujahideen), jejichž cílem je aktivně podporovat zdejší secesionistické tendence.

Přítomnost militantních skupin, které jsou často finančně či materiálně podporovány pákistánskou armádní zpravodajskou službou, si vynutilo angažovanost indických bezpečnostních složek a stejně tak zapříčinilo zhoršení již napjatých bilaterálních vztahů mezi Indií a Pákistánem (Sharma –Behera 2014: 48; Ganguly 2014: 20).

Současně, pokud hovoříme o teroristických organizacích na území jižní Asie, nesmíme opomenout zmínit aktivity etnicko-teritoriálních teroristických organizací *Laškar Taiba (Lashkar-e-Taiba)* a *Džajš Muhammad (Jaish-e-Mohammed)*, které se nachází na území Pákistánu. I přesto, že se pákistánská vláda zavázala ke kontrole těchto organizací, existují prokazatelné důkazy o financování jejich činností ze strany zmíněné pákistánské zpravodajské služby⁴² (Eichler 2009: 119; Sharma – Behera 2014: 167; The New York Post 2020; Hooda 2019: 10). Cíle organizace Džajš Muhammad, která je zodpovědná za řadu teroristických útoků především v oblasti Kašmíru⁴³, spočívají ve svržení indické nadvlády v Kašmíru a zároveň ve sjednocení tohoto území s Pákistánem. V řadě případů můžeme zaznamenat úzkou spolupráci s Laškar Taiba, přičemž cíle této skupiny spočívají ve sjednocení jihoasijských regionů, ve kterých většinou populaci tvoří muslimové a zároveň osvobodit Kašmír od nadvlády Indie.

---

⁴² Pákistánská armáda kontrolující důležité sféry státní moci uzavřela s vybranými teroristickými organizacemi „strategické partnerství“, přičemž od osmdesátých let dvacátého století jim v blízkosti Linie kontroly umožnila budovat výcvikové tábory (Eichler 2009: 119). Autoři Sharma – Behera (2014: 172) pracují s informacemi magazínu *The Herald*, přičemž tvrdí, že teroristická organizace Laškar Taiba v každém měsíci v roce 2006 obdržela 50–60 tisíc amerických dolarů. *The New York Post* (2020) poukazuje na finanční a logistickou podporu teroristické skupiny Džajš Muhammad ze strany pákistánské zpravodajské služby.

⁴³ Jako příklad uvedeme teroristický útok z roku 2019, kdy v oblasti *Pulwama district* došlo k sebevražednému útoku na konvoj převážející členy indických ozbrojených složek, který si celkem vyžádal 44 obětí (The Economic Times 2020).

Tato teroristická organizace je zodpovědná za sérii koordinovaných bombových útoků ve městě Bombaj v roce 2008, při nichž zemřelo 166 lidí (Sharma – Behera 2014: 169; The Guardian 2020).

V regionu jižní Asie však aktivně operuje řada dalších teroristických organizací. Jako příklad uvedeme *Tálibán* operující na území Afghánistánu a Pákistánu či *Thouhid Džamá'a* (Thowheeth Jama'ath), jež je zodpovědná za sérii bombových útoků na Srí Lance, které v kombinaci s aktivitami výše zmíněných organizací negativně ovlivňují bezpečnostní situaci uvnitř zemí, a zároveň regionu jako celku (South Asia Terrorism Portal 2017). Četnost a aktivity jednotlivých teroristických organizací na území jižní Asie přehledně vyobrazuje příloha č. 11.

Zvýšený výskyt konfliktů zaznamenáváme taktéž v severovýchodní⁴⁴ části Indie, přičemž v každém svazovém státě v této části země můžeme zaznamenat ozbrojené střety mezi etnicky odlišnými skupinami. Zdejší teritorium charakterizujeme jako extrémně heterogenní s více než 475 zaznamenanými etnickými skupinami (Kalita 2011: 1354). Již v postkoloniálním období můžeme pozorovat nespokojení s dosavadním uspořádáním, respektive sílící aspirace některých skupin v této oblasti, které se týkaly spravování vlastního území, přičemž některým bylo v průběhu let vyhověno, když došlo k vytvoření unijních teritorií, respektive států⁴⁵ (Ganguly 2014: 20). I přesto můžeme doposud zaznamenat projevy nespokojenosti, což je důsledkem již zmíněné etnické

---

⁴⁴ V období Britské koloniální správy bylo území označováno za nárazníkové pásmo, přičemž již v této době představovala efektivní správa území problém. V současnosti je toto heterogenní teritorium tvořeno osmi indickými státy (Kalita 2011: 1354).

⁴⁵ V současné době, po zrušení ústavního článku 370, na jehož základě severoindický stát Džammú a Kašmír disponoval autonomním statutem, se Indie skládá z 28 států a 9 unijních teritorií, přičemž rozdíl zaznamenáváme ve správě území. Zatímco jednotlivé státy mají vlastní administrativní aparát, respektive vládu, která je přímo volena a má právo spravovat území či navrhopvat zákony, unijní teritoria takováto privilegia nemají. Jsou spravována centrální vládou, přičemž v čele stojí zástupce *Lieutenant governor*, který je Indií dosazen (India Today 2019).

heterogenity, stejně tak nerespektování etnických či kulturních charakteristik v procesu vytváření nových hranic, který v oblasti zaznamenáváme od padesátých let minulého století. Stiftung (2009) následně dodává, že vytvořením Východního Pákistánu v roce 1947 ztratila Indie fyzický kontakt s problematickým územím, přičemž jedinou spojnici mezi indickým hlavním městem a severovýchodní částí země je škrťací bod tzv. *Siligurský koridor* (přezdíván též Kuřecí krk), který v nejužším místě měří pouze 22 kilometrů (viz příloha č. 9).

V oblasti, která je mj. charakterizována teritoriálními spory mezi Indií a Čínou, docházelo v průběhu devadesátých let dvacátého století k nárůstu počtu etnicky motivovaných útoků, přičemž někteří autoři (např. Kalita 2011: 1354; Singh 2009: 500) hovořili až o zločinech proti lidskosti, respektive etnických čistkách, kdy pokusy o vzájemnou eliminaci příslušníků kmenů *Kuki* a *Naga* byly na denním pořádku. Dlouhodobý etnický spor je patrný i v průběhu současného století, přičemž sporadicky můžeme zaznamenat násilné útoky. Ve sledovaném období leden až září 2013, kdy zemřelo v důsledku konfliktu 400 lidí a více než 3 500 obyvatel muselo opustit své domovy, se dokonce hovořilo o potenciálním vypuknutí občanské války (India Today 2013).

Jak již bylo výše zmíněno, etnická, náboženská, respektive kulturní heterogenita, kterou můžeme spatřit nejen na území samotné Indie, ale taktéž ve většině⁴⁶ zemí v rámci regionu jižní Asie, je jedním z důvodů, proč v oblasti zaznamenáváme řadu konfliktů. Jak poukazuje Ranjan (2014: 84) etnicky motivované konflikty v zemích v jižní Asii byly v sedmdesátých letech dvacátého století umocněny myšlenkou nacionalismu, přičemž zdejší bezpečnostní prostředí je v mnoha případech touto skutečností ovlivněno dodnes.

---

⁴⁶ Výjimku představují Maledivy, na jehož území nebyl zaznamenán jakýkoliv etnicky motivovaný konflikt (Overseas Security Advisory Council 2019).

Pokud hovoříme o etnicky motivovaných konfliktech v jižní Asii, nesmíme kromě výše zmíněných opomenout střety v indickém státě Paňdžáb, etnicko-nacionální hnutí usilující o změnu dosavadního teritoriálního uspořádání na území Pákistánu, především pak v oblasti Balúčistánu, velmi dobře organizovanou levicově-extremistickou skupinu maoistických partyzánů v Nepálu usilující o zrušení monarchie či etnický spor na území Srí Lanky (Ganguly 2014: 20).

Již v průběhu osmdesátých let dvacátého století vypukl etnický konflikt mezi majoritními Sinhálci a minoritní secesionistickou skupinou Tamilů, kteří usilovali o získání nezávislosti v severní části Srí Lanky. Původně etnický konflikt na území tohoto ostrovního jihoasijského státu, zapříčinil zhoršení bilaterálních vztahů mezi Srí Lankou a Indií. Indická vláda otevřeně sympatizovala, respektive akceptovala finanční a materiální podporu ze strany indického státu Tamil Nadu pro tuto secesionistickou militantní skupinu známou jako Tygři osvobození tamilského Ílamu, či zkráceně Tamilští tygři. Následný pokus Indie o deeskalaci tohoto konfliktu, kdy do oblasti poslala své peacekeepingové jednotky *Indian Peace-keeping Force (IPKF)* s cílem odzbrojit zdejší militantní skupinu se však nedočkal úspěchu, přičemž k jeho ukončení došlo až v roce 2009 (Khan et al. 2007: 12–13).

4 ROLE INDIE V UDRŽENÍ MÍRU A BEZPEČNOSTI V REGIONU JIŽNÍ ASIE

Jak jsme již několikrát uvedli, Indii považujeme za regionální mocnost v regionu jižní Asie, která v souvislosti s ekonomickým potenciálem má ambice disponovat významnějším postavením v mezinárodním systému. Aby tyto ambice mohly být naplněny, je nejprve zapotřebí zajistit bezpečné, respektive prosperující regionální prostředí. Nové Dillí si tuto skutečnost uvědomuje, přičemž zásadním zahraničněpolitickým cílem, kterého se tato země snaží dosáhnout, je stabilita uvnitř sousedících zemí, které jsou často v textech konceptualizovány jako *India's immediate neighborhood* (Ministry of External Affairs 2014a; Scott 2009: 107). Destradi (2012: 60) zároveň dodává, že regionální stabilita, kdy v periferních oblastech nastane klid a mír, Indii umožní soustředit veškeré zdroje na svůj vlastní rozvoj.

Předchozí kapitola, ve které jsme si představili bezpečnostní prostředí v regionu jižní Asie, nám ukázala četnost transnacionálních konfliktů. Zároveň jsme popsali vybrané bezpečnostní hrozby na území samotné Indie, přičemž jejich příčiny často spojujeme se situací v sousedících zemích. Cílem indické vlády je tedy stabilizovat vnitrostátní bezpečnostní prostředí uvnitř sousedících zemí a zároveň omezit *spill-over* efekt, kdy se nestabilita v zemích v jižní Asii přesouvá na území zkoumané regionální mocnosti⁴⁷ (Ministry of External Affairs 2012; Destradi 2012: 60). Indická vláda své aktivity podniká s cílem „kolektivní prosperity“ s tím, že oficiálně proklamuje, že z bezpečného a stabilního prostředí budou těžit všechny státy uvnitř regionu (Ministry of External Affairs 2014b).

---

⁴⁷ Pro příklad zmíníme konflikt na Srí Lance a jeho potencionální riziko přesunutí na území Indie z důvodů etnických spojitostí (CIA 1985) či události v Nepálu, kdy se Nové Dillí obávalo rostoucích aktivit Maoistických partyzánů na jejím území (Destradi 2010b: 11–12).

Indie se na základě výše zmíněných cílů tradičně snaží o podporu demokracie, přičemž existence více demokratických režimů by z regionu následně vytvořila stabilnější a více předvídatelné bezpečnostní prostředí. Destradi (2011: 286) tvrdí, že demokratické vlády obecně podporují stejnou formu vládnutí, přičemž důvodem je skutečnost, že „veřejné statky vygenerovány mezi demokratickými sousedy posilují veřejné statky uvnitř států“. Tehdejší ministr zahraničních věcí Shyama Saran vyjádřil důležitost demokratických režimů v sousedících státech Indie, když v roce 2005 prohlásil, že by Indie „jako neustále rostoucí demokracie uvítala více demokracií, ale je to také něco, co musí podporovat a prosazovat; není to něco, co by mohla nechat na ostatních“ (Ministry of External Affairs 2005). Indie však zároveň oficiálně proklamuje, že tohoto cíle, respektive dosažení vyššího počtu demokratických zřízení napříč regionem jižní Asie, se nepokusí dosáhnout prostřednictvím agresivních politik, které jsou v některých případech spojené s podporou demokracie⁴⁸ (Destradi 2012: 61; Ministry of External Affairs 2005).

Více demokratických zřízení v regionu by taktéž Indie ocenila v důsledku působení Číny, přičemž ze strany mocensky nejvýznamnějšího státu jižní Asie panuje přesvědčení, že demokratické režimy mohou být odolnější vůči stále se zvyšujícímu vlivu Číny. To můžeme zaznamenat na příkladu Nepálu, kdy se Indie angažovala ve zdejším přechodu k demokratickému zřízení s tím, že podporovala legitimní vládu v Káthmándú, která by byla odolná vůči čínskému tlaku (Hall 2017: 9). Obecně, jak poukazuje Destradi (2012: 61), můžeme tvrdit, že působení extraregionálních aktérů, konkrétně pak Číny, velmi ovlivnilo zahraničněpolitické chování Nového Dillí, přičemž jeho současná politika dobrého sousedství *neighborhood first* má z tohoto důvodu strategický rozměr.

---

⁴⁸ Důvod nalezneme již v tradičním indickém přesvědčení o nezasahování do vnitřních záležitostí států, kdy Indie byla jedním z hlavních iniciátorů hnutí nezúčastněných (Destradi 2011: 289).

Počátky indické politiky dobrého sousedství datujeme do období devadesátých let dvacátého století, kdy konkrétně v roce 1996 hovoříme o vzniku „Gujralovi doktríny“ (*Gujral doctrine*)⁴⁹. Tehdejší ministr zahraničních věcí Inder Kumar Gujral započal novou zahraničněpolitickou éru ve vztazích Indie s ostatními jihoasijskými státy. Jedním z hlavních témat v rámci této doktríny byla otázka řešení konfliktů (*Conflict management*) s tím, že nově mezi indickým establishmentem panovalo přesvědčení, že k regionálnímu míru je možné dojít i s absencí proaktivních aktivit regionálně mocných států. Zároveň indická zahraničněpolitická orientace přestala být zaměřená pouze na problematické vztahy s rivalským Pákistánem, přičemž v tomto období zaznamenáváme indické uvědomění si, že pro dosažení regionální stability je důležité budovat dobré vztahy i s ostatními státy (Chattopadhyay 2011: 99; Destradi 2011: 289). Tehdejší indický premiér Singh (cit. dle Nayak 2013: 118) prohlásil, že „Indie čelí nestabilnímu sousedství. Hlavní výzvou je vytvořit stabilní a kooperativní atmosféru v regionu, která Indii usnadní řešení národních, stejně jako regionálních bezpečnostních problémů. Mír, prosperita a stabilita v jižní Asii jsou největšími prioritami indické zahraniční politiky. Indie bude podporovat kooperaci mezi jihoasijskými státy, čímž se minimalizuje nestabilita“.

Změnu zahraničněpolitické strategie Indie, která spočívá v navázání kooperativních vztahů se sousedy prostřednictvím dvou důvodů prezentuje Chattopadhyay (2011: 100). Ten tvrdí, že indická zahraniční politika

---

⁴⁹ Gujralova doktrína, která byla vytvořena s cílem vybudování bezkonfliktního bezpečnostního prostředí v jižní Asii, byla založena na pěti principech. Za stěžejní považujeme skutečnost, že Indie nepraktikovala ve vztazích s Bangladéšem, Bhútánem, Maledivami, Nepálem a Srí Lankou princip reciprocity. Mezi další principy řadíme: 1) žádná země by neměla dovolit, aby její území bylo využito proti zájmům ostatních zemí v jihoasijském regionu; 2) žádná země by neměla zasahovat do vnitřních záležitostí ostatních zemí; 3) všechny země musejí respektovat teritoriální integritu a svrchovanost; 4) spory by měly být urovnány dvoustranným mírovým jednáním (Institute of Peace and Conflict Studies 1997).

v sedmdesátých a osmdesátých letech dvacátého století, kdy hovoříme o strategii vojenských a diplomatických intervencí⁵⁰, nebyla v dosažení bezpečného a stabilizovaného prostředí úspěšná. Druhým důvodem byl nástup ekonomické liberalizace v průběhu devadesátých let, přičemž pro podporu socioekonomického rozvoje bylo nezbytné udržovat dobré bilaterální vztahy s ostatními státy v regionu.

V průběhu následujících let tedy můžeme zaznamenat, že se Indie snažila zastávat pozici tzv. benevolentního hegemonu (*benevolent hegemon*), který na základech principu neintervence do vnitřních záležitostí států respektuje jejich suverénní právo na rozhodování. Zároveň Indie předpokládala, že jakoukoliv formu ofenzivní zahraniční politiky by si ostatní menší státy v regionu mohly vyložit jako indický pokus o regionální nadvládu, přičemž by mohla být spojována s praxí Západu (Cahhopadhyay 2011: 100; Destradi 2011: 289). Navíc v předchozím období, kdy hovoříme o již zmíněné zahraničněpolitické doktríně Indiry Gáhdíové (často označována jako jihoasijská verze Monreovi doktríny) došlo v důsledku intervenčních politik ke zhoršení bilaterálních vztahů s ostatními státy v regionu (Devotta 2003: 369).

Argument o tom, že Indie, na základě zahraničněpolitické strategie v průběhu devadesátých let, již nehodlala intervenovat do vnitřních záležitostí ostatních regionálních států, přičemž se držela principů Gujralovi doktríny, stvrzuje výrok indického ministra zahraničních věcí Pranaba Mukherjee (cit. dle Destradi 2010b: 9), který v roce 2008 podotkl, že Indie „nevěří v území expanzi, ani v exportu ideologie“.

---

⁵⁰ Zde můžeme zařadit vojenskou intervenci na Srí Lanku v osmdesátých letech, která byla postavena na základech realistických idejí prostřednictvím doktríny Indiry Gáhdíové (*Indira Doctrine*) či potlačení pokusu o převrat na Maledívách v roce 1988 (Gilboy – Heginbotham 2012: 64; Devotta 2003: 369).

Současně člen indické vládnoucí strany *Bharatiya Janata Party* (BJP) (cit. dle Ladwig 2010: 1164) prohlásil, že „Indie nebude nikdy vojensky intervenovat do vnitřních záležitostí ostatních zemí“. Zároveň dodal, že Indie nikdy nepodnikne to, co se stalo v Grenadě.

Od období, kdy se pro Indii prioritní zahraničněpolitickou oblastí staly vztahy se sousedními státy s tím, že Indie otevřeně odmítala za použití agresivních politik do těchto zemí intervenovat, hovoříme o tom, že se Indie pokoušela prostřednictvím navázání přátelských vztahů se sousedy snížit bezpečnostní dilema v regionu a zároveň dosáhnout legitimacy prostřednictvím zahraničněpolitické strategie regionálního *vůdce*, kterou jsme představili v teoretické části práce (Ingersoll – Frazier 2010: 57).

Současně se však Nové Dillí, v souvislosti se zahraničněpolitickým cílem, který spočívá v dosažení regionální bezpečnosti a stability, snaží potlačit řadu negativních bezpečnostních externalit spojených s působením teroristických, respektive extremistických organizací na území sousedících států, které svou činností negativně ovlivňují bezpečnostní situaci uvnitř Indie (Destradi 2010b: 11). Tehdejší indický předseda vlády Manmohan Singh v roce 2006 prohlásil, že „indickým zájmem je národní bezpečnost“, přičemž uvedl, že tento nejmocnější jihoasijský stát čelí dvěma hlavními hrozbám v oblasti vnitřní bezpečnosti, za které označil terorismus a naxalismus⁵¹ (Ministry of External Affairs of India 2006). Obě skutečnosti pak můžeme taktéž považovat za důvody, proč se pozornost Nového Dillí soustředila na situaci blíže k jeho hranicím (Destradi 2012: 60).

---

⁵¹ Naxalismus se objevil v důsledku nedostatečného rozvoje a chudoby. Naxalité, tedy maoistické komunistické skupiny v Indii, jsou aktivní především ve venkovských částech severovýchodní Indie (Institute for Defense Studies and Analysis 2010).

4. 1 Role Indie v boji proti terorismu

Region jižní Asie je, jak jsme již naznačili v předchozí kapitole, ve velké míře postížen netradičními hrozbami v podobě rostoucího náboženského fundamentalismu, etnicky motivovaných konfliktů, které jsou následně spojeny s terorismem či jinou formou sociálních zločinů. Tyto problémy, které vyžadují kooperaci všech států uvnitř regionu, jsou však doposud řešeny pouze na národní úrovni či v rámci bilaterálních jednání. Tehdejší indický premiér Vádžpejí vyzýval všechny regionální státy k započetí užší spolupráce v oblasti boje terorismu, když v roce 2004 na dvanáctém summitu Jihoasijského sdružení pro regionální spolupráci všechny státy vyzval k „započetí kolektivního přístupu, který by vedl k dosažení míru, stability a prosperity v regionu“ (Atal Biháří Vádžpejí cit. dle Nayak 2013: 117). Tato iniciativa indického premiéra, která vznikla na základě uvědomění si, že bez spolupráce v bezpečnostní oblasti nemůže dojít k dosažení stabilního regionálního prostředí, vedla k tomu, že všechny jihoasijské státy v rámci dalšího summitu, který proběhl o rok později, vyjádřily ochotu společně bojovat proti terorismu, přičemž podepsaly *Úmluvu o potlačení terorismu* (Convention on Supression of Terrorism). Nicméně doposud nemůžeme hovořit o jakékoliv hlubší spolupráci na regionální úrovni, což je zapříčiněno rozdílem v souvislosti s mocenským postavením v regionu mezi Indií a ostatními regionálními státy, přičemž vztahy mezi nimi v mnohých případech charakterizujeme jako problematické či nedůvěrné (Nayak 2013: 117).

Pozornost Indie se v důsledku aktivit teroristických organizací rovněž věnuje Indickému oceánu, přičemž s příchodem nového tisíciletí zaznamenáváme růst činnosti těchto organizací, které jsou často podnikány prostřednictvím pravděpodobně nejvýznamnějšího světového oceánu. Admirál Mehta v indické námořní bezpečnostní strategii tvrdí, že Indie v souvislosti s nástupem 21. století, kdy zaznamenáváme rostoucí nestabilitu v Indickém oceánu, musí jakožto odpovědný stát za regionální bezpečnost, který současně podporuje mír a stabilitu, věnovat vyšší pozornost tomuto třetímu největšímu světovému oceánu (Ministry

of Defense of India 2009: 5). Bezpečnostní hrozby se v oblasti Indického oceánu objevovaly již dříve, nicméně až po konci bipolární konfrontace, kdy se prostředí stává méně stabilní, je Indie nucena zdejší nežádoucí aktivity potlačit. Zde připomeňme útok, který podnikla teroristická organizace Laškar Taiba v roce 2008 v Bombaji, přičemž Indický oceán posloužil pro transport výbušnin. Indie s cílem omezit tyto aktivity, které negativně ovlivňují zdejší bezpečnost, výrazně posílila své námořnictvo s tím, že od roku 1990 enormně rostly výdaje regionální mocnosti jižní Asie do tohoto odvětví⁵² (Winner 2012: 107).

Indická námořní doktrína považuje Indický oceán za oblast, které Indie, jakožto regionální mocnost, jejímž úkolem je dohled nad bezpečným regionálním prostředím, musí věnovat pozornost (Ministry of Defense 2009: 58–59). V tomto případě je nucena zastávat pozici dozorce (*custodianship*), kterou jsme představili v teoretické části práce, přičemž v souvislosti s cílem, který spočívá v omezení aktivit teroristických organizací, posílila pobřežní stráž. Ze strany Indie došlo k vytvoření dvou speciálních sil *The Customs Marine Organization* a *The Indian Coast Guard*, prostřednictvím kterých zvyšuje svou zdejší přítomnost a snaží se eliminovat činnosti teroristických organizací, stejně jako rizika s nimi spojená. Zde řadíme přepravu zbraní a výbušnin či infiltraci protinárodních elementů (FICCI 2017).

Činnost těchto složek zaznamenáváme již v roce 1990, kdy podniknutím *operace Tasha* (Operation Tasha) kontrolovala vody u pobřeží Srí Lanky, přičemž hlavním cílem bylo zabránit nelegální migraci a s tím spojenou potencionální

---

⁵² Indické zpravodajské služby varovaly vládu o aktivitách teroristických organizací v Indickém oceánu, které těmto skupinám umožňují uskutečňovat operace. Na základě toho vznikla Indická námořní doktrína, která poukazuje na to, že vize Indie musí ve 21. století za legitimní oblast zájmu považovat oblast od Perského zálivu k Malackému průlivu. Současně se Indie zdejší přítomností snaží zadržovat aktivity Číny, především pak reaguje na její strategii *String of Pearls* (Pant 2012: 117–125). Zároveň indický zahraniční obchod z 90 % probíhá prostřednictvím Indického oceánu, přičemž zdejší stabilita je nezbytná z hlediska její ekonomické bezpečnosti (Ladwig 2010: 1173).

infiltraci členů militantní separatistické organizace Tygři osvobození tamilského Ílamu na území Indie. Tato regionální mocnost současně investuje nemalé finanční prostředky do technologií, přičemž prostřednictvím pobřežních radarových systémů a jiných technologických vymožeností, které společně s Indickým námořnictvem a již zmíněnou pobřežní stráží kontrolují vody Indického oceánu a zároveň eliminují činnosti, které jsou spojeny s námořním terorismem. (IASSCORE 2020; Ministry of Defense 2009: 58–59). Současně nesmíme opomenout, že Indie je členem organizace *Indian Ocean Rim Association* (IORA), která vznikla v roce 1997, přičemž v průběhu setkávání ministrů členských států se mj. projednávaly otázky týkající se bezpečnosti a stability v oblasti. V roce 2017 se členské státy na summitu v indonéském hlavním městě prostřednictvím *Jakarta Concord* zavázaly k posílení námořní spolupráce s cílem dosažení míru, stability a prosperity v Indickém oceánu. Součástí byla taktéž deklarace zabývající se omezení teroristických aktivit v této oblasti (the Declaration on Preventing and Countering Terrorism) (Indian Ocean Rim Association 2017; AMO 2018).

Jak výše poukazuje Singh (Ministry of External Affairs 2005)⁵³, Indie za jednu z největších hrozeb pro národní, respektive regionální bezpečnost považovala a doposud považuje činnost teroristických skupin, které kromě již zmíněných aktivit v oblasti Indického oceánu uskutečňují řadu pozemních operací a důsledkem toho hovoříme o jižní Asii jako o jednom z nejnebezpečnějších světových regionů. Indické bezpečnostní složky se s cílem potlačení aktivit teroristických organizací nejvíce angažují v oblastech Kašmíru a severovýchodní části Indie⁵⁴. V námi zkoumaném období pak taktéž zaznamenáváme aktivity Indie na Srí Lance a v Nepálu, na kterých bude představeno, jak se tato regionální

---

⁵³ Podobnost taktéž zaznamenáváme i prostřednictvím komparace výroků v oblasti zahraniční a bezpečnostní politiky současné vlády (The Diplomat 2019).

⁵⁴ Zde Indie usilovala o potlačení skupiny Naxalitů, respektive maoistické skupiny v Indii, která má úzké konexe na členy partyzánské skupiny v Nepálu (Institute of Defense Studies and Analysis 2010).

mocnost z hlediska své mocenské pozice pokoušela zastávat roli řešitele konfliktu, respektive bude představena její role v mírovém přechodu k demokracii (Government of India 2005; Pant 2014: 2).

Již v předchozí kapitole bylo naznačeno, že oblast Kašmíru představuje největší výzvu pro indické bezpečnostní složky s tím, že v tomto himalájském státě dochází k častým ozbrojeným útokům. Aljazeera (2020) poukazuje na to, že v oblasti od roku 1989 zemřelo v důsledku činnosti teroristických organizací přes 70 tisíc osob. Zdejší situace pravděpodobně nejvíce ovlivňuje stabilitu regionálního bezpečnostního prostředí, jelikož potencionální eskalací by mohlo dojít k otevřenému ozbrojenému střetu mezi jadernými mocnostmi. Postup Indie v této oblasti přehledně představuje vládní dokument z roku 2005. Zde jsou uvedené konkrétní kroky, prostřednictvím kterých by mohlo dojít k zajištění bezpečného prostředí. Kromě snah, které spočívají v zahájení dialogu se všemi zainteresovanými skupinami, které však svých cílů nedosahují prostřednictvím násilí, můžeme za zásadní považovat stálou přítomnost indických bezpečnostních složek. V reakci na rostoucí aktivity teroristických organizací byla v roce 1994 zřízena Speciální operační skupina (Special Operation Group), která se snaží potlačit zdejší četné aktivity teroristických organizací⁵⁵ (Government of India 2005). Ve spolupráci se zpravodajskými službami (Intelligence Bureau) a místními policejními složkami (Jammu Kashmir Police), které dohlíží na dodržování práva a pořádku, Speciální operační skupina aktivně pronásleduje a eliminuje členy teroristických skupin.

---

⁵⁵ Mezi nejaktivnější řadíme již zmíněnou Laškar Taiba, Frontu pro osvobození Džammú a Kašmíru či Džajš Muhammad, které ovšem spolupracují s řadou dalších organizací (University of Central Arkansas 2020).

Kooperaci těchto složek, jejichž primárním cílem je klid a stabilita v oblasti, můžeme spatřit prostřednictvím operace „*All Out*“⁵⁶ (India Today 2016; The Indian Express 2019).

Aktivita teroristických organizací se v oblasti Kašmíru nepodařilo dostatečně omezovat, přičemž Pant (2014: 2) tvrdí, že Indie v tomto případě nedokázala úspěšně zastávat svou předpokládanou pozici v podobě regionálního manažera konfliktů. Tato skutečnost následně vedla indickou vládu ke kontroverznímu kroku, který spočíval v inkorporaci teritoria pod přímou správu Indie. Prostřednictvím zrušení ústavního článku 370, díky kterému stát Džammú a Kašmír disponoval nezávislostí ve všech oblastech s výjimkou zahraniční politiky, obrany a komunikací, byla Indii nad celým problematickým teritoriem umožněna přímá kontrola z Nového Dillí. Zrušení autonomního statusu, jenž bylo doprovázeno s vysláním tisíců členů indických vojenských jednotek a přerušением telefonních a internetových služeb, zapříčinilo v této převážně muslimské oblasti enormní eskalaci násilí, přičemž Indii se doposud nepodařilo situaci zcela stabilizovat (United Nations 2019; The New York Times 2019). Indická neefektivita v souvislosti s vyřešením tohoto lokálního konfliktu následně podpořila zmíněný výrok Panta, přičemž na základě námi stanovené teorie pak můžeme demonstrovat, že v tomto konkrétním případě Indie nedokáže efektivně plnit roli regionálně mocných států, která spočívá v roli dozorce.

4. 2 Role Indie v občanské válce na Srí Lance

Indická angažovanost na Srí Lance nám podrobně představí pokus, jenž je spojen s rolí regionálně nejmocnějšího státu v oblasti managementu konfliktů. Na základě předpokladu, který spojujeme s regionálními mocnostmi, musí Indie,

---

⁵⁶ Důsledkem této operace se již podařilo eliminovat stovky teroristů a jejich velitelů, především pak v oblastech *Pulwama* či *Shopian* nacházející se v jižní části Kašmíru (The Indian Express 2019).

jakožto stát zodpovědný za regionální stabilitu, vytvářet bezpečné prostředí i za hranicemi svého vymezeného teritoria (Ladwig 2010: 1171). Současně musí v důsledku své dominantní regionální pozice zabránit eskalaci násilí, která je následně spojena s rozsáhlou uprchlickou vlnou, přičemž etnická, kulturní, respektive lingvistická podobnost v rámci regionu je často příčinou přesunutí konfliktu do dalšího státu. To můžeme spatřit na příkladu Srí Lanky, kde zdejší ozbrojený konflikt mezi centrální vládou a Tygry osvobození tamilského Ílámu zapříčinil zformování sítě separatistické skupiny v jihoindickém svazovém státě Tamilnádu, čímž se *de facto* přesunul na území samotné Indie. Současně panovalo znepokojení o potencionálním růstu secesionistických tendencí v této oblasti (Destradi 2012: 595; Ministry of External Affairs 2019).

Indie tomuto konfliktu věnovala pozornost již od osmdesátých let minulého století. Její angažovanost je nutné analyzovat společně s již zmiňovanou zahraničněpolitickou strategií Indiry Gándhiové, přičemž na jejím základě Indie netolerovala jakoukoliv intervenci ze strany třetích států, čímž prosazovala svoji dominantní pozici v regionu⁵⁷ (Venkateshwar 1988: 420). Regionální mocnost jižní Asie finančně, materiálně i logisticky v ozbrojeném střetu podporovala militantní separatisty, čímž se snažila zabránit potencionálnímu vypuknutí secesionistických tendencí ve svazovém státě Tamilnádu, ve kterém dominantní etnikum představují právě Tamilové (Destradi 2012: 595).

---

⁵⁷ Po vypuknutí krize zamířil tehdejší indický ministr zahraničí Narasimha Rao na Srí Lanku s cílem získat podrobnější informace. Po jeho návratu potvrdil tehdejší premiérce Gándhiové vážnost celé situace s tím, že centrální vláda není schopná bez zásahu třetí strany etnický konflikt ukončit. Současně potvrdil, že Srí Lanka požádala o vojenskou pomoc Spojené státy, Velkou Británií či Pákistán. Indira Gándhiová následně prostřednictvím telefonického hovoru s prezidentem Srí Lanky Juniušem Jayewardene vyjádřila nespokojení s jeho rozhodnutím, přičemž následně podotkla, že jakékoliv vnější zapojení zkomplikuje situaci pro obě země (Venkateshwar 1988: 420).

V důsledku atentátu, který zapříčinil úmrtí Indiry Gándiové, se novým premiérem Indie stal její syn Rádžív, který v ozbrojeném střetu na Srí Lance zastával neutrální postoj s tím, že oficiálně ukončil vojenskou podporu zdejší separatistické skupině. Pod jeho vládou Indie zastávala roli mediátora konfliktu, přičemž zainteresovaní aktéři byli opakovaně vyzýváni k započetí dialogu⁵⁸. Indii se však nepodařilo zmírnit zdejší napětí, což následně bylo v roce 1987 důvodem vzniku Smlouvy mezi Indií a Srí Lankou (*Indo-Sri Lanka Agreement*), prostřednictvím které mělo dojít k příměří. Do oblasti byly na základě této smlouvy vyslány indické peacekeepingové jednotky, které měly dohlížet na dodržování požadovaného příměří, stejně jako na proces odzbrojování militantní separatistické skupiny Tamilů (Venkateshwar 1988: 427; Chari 1994: 4).

Indie na základě právního dokumentu vyslala své speciální složky do severní a východní části Srí Lanky, přičemž Destradi (2012: 601) následné období považuje za „nejtemnější epizodu v indické regionální politice“. Indická vláda takto učinila z důvodů její mocenské pozice v regionu, přičemž se zároveň snažila omezit přesunutí konfliktu na její území (Brookings India 2019). Indické peacekeepingové jednotky, které byly do oblasti vyslány na základě smlouvy z roku 1987 s úmyslem dohlížet na stanovené příměří a odzbrojit separatistickou militantní skupinu, se následně dostaly do ozbrojeného konfliktu. Tygři osvobození tamilského Ílámu, kteří byli ze strany Indie v roce 1991 označeni za teroristickou organizaci, odmítli začít proces odzbrojování, přičemž zaútočili na indické peacekeepingové jednotky. Po třech letech těžkých bojů, které si na

---

⁵⁸ Zde pro příklad zmíníme Konferenci v Thimphu (*Thimphu Talks*), která proběhla v roce 1984. Přítomny byly všechny zainteresované strany, nicméně v tomto případě můžeme hovořit o neúspěchu. Centrální vláda Srí Lanky v průběhu jednání dala najevo svou neochotu uzavírat příměří a současně podotkla, že je připravena na vojenskou ofenzívu proti militantům. Tento argument byl podpořen výrokem prezidenta Jayewardene, který v interview pro India Today tvrdil, že centrální vláda „nyní získává zbraně a připravuje se na rozhodující vojenskou akci“ (Junius Jayewardene cit. dle Venkateshwar 1988: 428).

indické straně vyžádaly přes tisíc obětí, se tato regionální mocnost rozhodla stáhnout své jednotky (Destradi 2012: 601). Přímý účastník boje generál Kalkat⁵⁹, v reakci na nezdařilou operaci následně podotkl, že neúspěch indických jednotek byl způsoben jejich nedostatečnou přípravou pro guerillové boje, stejně jako „nehodnými zbraněmi pro boj v džunglích“ (Generál Amarjeet Singh Kalkat cit. dle Brookings India 2019). Selhání indických peacekeepingových jednotek v bojích na Srí Lance v následujících letech výrazným způsobem ovlivnilo postoj Indie k řešení konfliktů a zároveň poukázalo na její omezenou vojenskou sílu, prostřednictvím které by byla, jakožto nejmocnější regionální stát, schopná eliminovat konflikty v jižní Asii (Destradi 2012: 601).

Postoj Indie ke zdejšímu ozbrojenému střetu byl následně ovlivněn událostí v roce 1991, kdy došlo k atentátu na indického ministerského předsedu Rádžíva Gándhího. K incidentu došlo ve svazovém státě Tamilnádu, přičemž sebevražedný útok byl dle stanoviska Nejvyššího soudu Indie spáchán členem militantní separatistické skupiny Tygři osvobození tamilského Ílamu. Motivem pro tento čin byla odplata za činnost indických peacekeepingových jednotek na Srí Lance (Roberts 2009: 25–26; Destradi 2012: 602). Obě tyto události zapříčinily, že Indie ke zdejší občanské válce zaujala neaktivní postoj, přičemž následně hovoříme o její strategii neintervence do vnitřních záležitostí ostatních států, která byla v následujícím období praktikována prostřednictvím již zmíněné Gujralovi doktríny (Chattopadhyay 2011: 99).

Konflikt na Srí Lance však nadále pokračoval s tím, že roli mediátora následně zastávalo Norsko, které o aktuální situaci Indii nadále informovalo. Ve spolupráci s ostatními severskými státy došlo na základě iniciativy Norska k podpisu dohody o příměří, přičemž byla současně vytvořena Monitorovací mise

---

⁵⁹ Generál Amarjeet Singh Kalkat se zúčastnil několika významných indických vojenských operací, například Indicko-pákistánských válek v roce 1965 a 1971. V průběhu operace na Srí Lance zastával pozici velitele indických peacekeepingových jednotek (India Today 1988).

na Srí Lance (*Sri Lanka Monitoring Mission*). Nicméně eskalaci zdejšího konfliktu znovu zaznamenáváme v roce 2003, kdy separatistická skupina Tygři osvobození tamilského Ílamu porušila dohodu o příměří, čímž v následujících letech došlo k znovuvypuknutí bojů (Destradi 2012: 602).

Indie se v průběhu norského postupu při řešení konfliktu zajímala o zdejší dění s tím, že na základě oficiálních stanovisek podporovala mírový proces. Indická vláda vyjadřovala v souvislosti se situací na Srí Lance znepokojení, přičemž stejně jako v předchozích letech Indie podporovala zachování teritoriální integrity Srí Lanky, což můžeme spojovat s obavami Indie, které se týkaly přesunutí secesionistických tendencí na její území. Současně několikrát vyjadřovala znepokojení nad obnoveným násilím, které narušuje mír a přináší utrpení civilnímu obyvatelstvu (Ministry of External Affairs 2006: 20). Indická zahraniční politika vůči Srí Lance byla v období devadesátých let do roku 2007 vedena na základě Gujralovi doktríny, přičemž regionální mocnost jižní Asie odmítala otevřeně zasahovat do vnitřních záležitostí států (Chattopadhyay 2011: 99).

Postoj Indie k občanské válce na Srí Lance se částečně proměnil v roce 2007, kdy regionální mocnost jižní Asie začala ustupovat od své politiky neangažovanosti s tím, že prostřednictvím dodávek zbraní a dalšího nezbytného vojenského materiálu, který sloužil pouze pro „defenzivní“ účely⁶⁰, začala v bojích podporovat centrální vládu (Goud – Mookkherjee 2013: 91). Pravděpodobné důvody, proč Nové Dillí začalo ustupovat od své dřívější politiky neangažovanosti, jsme již představili v předchozích řádcích této kapitoly, které pojednávaly o obavách Indie v podobě stále se zvyšujícího vlivu extraregionálních aktérů do dění v rámci jihoasijského regionu. Konkrétně pak hovoříme o vlivu Číny, přičemž

---

⁶⁰ Jednalo se například o poskytnutí pěti vrtulníku Mil Mi-17 či radarových systémů, které v bojích pomáhaly centrální vládě proti leteckým útokům ze strany militantních separatistů (The Diplomat 2016).

v roce 2007 došlo k podpisu dohody mezi Čínskou lidovou republikou a Srí Lankou, která nejlidnatější zemi světa umožnila zprovoznit přístav Hambantona⁶¹. Krátce potom došlo k další dohodě mezi Čínou a Srí Lankou, díky které tento ostrovní stát obdržel zbraně a munici v hodnotě 37 milionů amerických dolarů, přičemž Čínu pak v roce 2008 považujeme za nejvýznamnějšího dodavatele zbraní a munice, jelikož zajišťovala více než 80 procent celkových dodávek. Další skutečností, která změnila přístup Indie ke zdejšímu konfliktu, byl objev významné sítě, kterou vytvořila separatistická skupina Tamilů. Prostřednictvím této sítě následně docházelo k pašování zbraní z indického svazového svazu Tamilnádu na Srí Lanku. Současně Indie s odůvodněním ochrany místních rybářů posílila své námořnictvo u pobřeží Srí Lanky, především pak v oblasti Tuticorin, přičemž hlavním důvodem byla eliminace činností tzv. Mořských tygrů (*Sea Tigers*)⁶², respektive námořního křídla militantní separatistické skupiny Tygři osvobození tamilského Ílámu (The Diplomat 2016; Destradi 2012: 613; India Today 2015).

I přesto nemůžeme ze strany Indie zaznamenat významnější vojenskou podporu v podobě ofenzivních zbraní⁶³, která by výrazněji přispěla k ukončení zdejšího konfliktu. Jako první důvod připomeneme politický tlak, který vyvíjely tamilské strany v jihoindickém státě Tamilnádu, jenž pojí kulturní, respektive etnická spřízněnost se separatistickými militanty (Maunaguru 2019: 69). Za druhý důvod považujeme oficiální zahraničněpolitický postoj Nového Dillí k situaci na

---

⁶¹ Prostřednictvím tohoto strategického přístavu buduje Čína projekt Nové Hedvábné stezky, stejně tak ji umožňuje kontrolu nad bezpečnými dodávkami surovin (Business Standard 2019).

⁶² Tato skupina disponovala přibližně 3 500 členy, přičemž současně vlastnila několik malých ale efektivních plavidel. Prostřednictvím častých sebevražedných útoků bylo potopeno několik plavidel námořnictva Srí Lanky (India Today 2015).

⁶³ Národní bezpečnostní poradce Indie M. K. Narayanan v průběhu konfliktu na Srí Lance v roce 2007 tvrdil, že „centrální vláda Srí Lanky by s požadavky měla jako první přijít za Indií“, přičemž ujistil, že nejvyšší indičtí političtí představitelé splní to, co uznají za vhodné. Dále podotkl, že Indie „nebude centrální vládě poskytovat útočné zbraně. Radar je určen pro defenzívu. Pokud země chce, aby Indie pomáhala s obránými prostředky, tak jim je poskytne“ (The Hindu 2007).

Srí Lance s tím, že „prosazovala politické urovnání, které by bylo přijatelné pro všechny komunity v rámci sjednocené Srí Lanky a které je v souladu s demokracií“ (Ministry of External Affairs 2019). Ze stejných důvodů nikdy nedošlo k vytvoření dohody o obranné spolupráci mezi Indií a Srí Lankou, která by umožňovala kooperativní postup v boji s militanty (Destradi 2012: 607).

Po skončení zdejší občanské války začala Indie investovat do postkonfliktní rekonstrukce země s tím, že celkový objem investic se od konce konfliktu pohybuje v hodnotě 3 miliard dolarů (Ministry of External Affairs 2019). Současně v posledních letech významně roste objem obchodu⁶⁴ a v reakci na dlouholetý ozbrojený konflikt se obě země od roku 2010 zavázaly k započetí každoročních bezpečnostních dialogů (Thalpwila 2014: 9). I přes vytvoření řady obchodních dohod, které od konce občanské války významně podpořily růst objemu obchodu mezi zeměmi, stejně jako započetí řady rozvojových programů, respektive politických a bezpečnostních dialogů, jsou bilaterální vztahy obou zemí doposud negativně ovlivňovány tzv. „tamilskou otázkou“ (Lahiry 2013: 77).

4. 3 Role Indie v procesu demokratizace v Nepálu

Indická angažovanost v demokratickém procesu v Nepálu mezi lety 2005–2008, která bude prostřednictvím této kapitoly podrobněji rozpracována, poslouží jako příklad pro vyobrazení indické zahraniční politiky. Nejmocnější stát v regionu se pokoušel zajistit, aby se teritorium ostatních sousedících států nestalo útočištěm pro extremistické skupiny, které svými činnostmi narušovaly a dodnes částečně narušují stabilitu v jihoasijském regionu (Ministry of External Affairs 2017; Destradi 2010b: 13).

---

⁶⁴ Srí Lanka je ze strany Indie považována za prioritní destinaci pro přímé zahraniční investice, přičemž jejich objem v roce 2019 představoval 1, 239 miliardy amerických dolarů. Současně pro Indií představuje nejvýznamnějšího partnera v rámci regionální organizace SAARC (Ministry of External Affairs 2019).

V roce 1996 vypukl konflikt mezi vládními silami a maoisty, přičemž jeho příčiny spojujeme se socioekonomickými faktory v Nepálu, kde hovoříme o chudobě, rostoucí nezaměstnanosti či nerovnosti mezi jednotlivými kastovními, etnickými, respektive náboženskými skupinami (Basnett 2009: 4). Tyto skutečnosti primárně podpořily vznik maoistických partyzánských bojovníků, které Hachhethu (2005: 1) považoval „za jednu z nejvýznamnějších nestátních vojenských formací na světě“. Dále tvrdil, že jedna z nejbohatších „teroristických“⁶⁵ organizací, která disponovala nezanedbatelnou vojenskou silou, akumulovala v roce 2005 finanční prostředky v hodnotě přes 65 miliónů amerických dolarů.

Řada autorů (např. Hachhethu 2005: 2) vznik těchto skupin připisuje společenským a ekonomickým problémům, přičemž tyto skupiny prostřednictvím svých činností reagují na neúspěšný rozvoj země. Partyzánské skupiny se do přímé ozbrojené konfrontace s nepálskými bezpečnostními složkami dostávaly téměř po celé zemi⁶⁶. Současně v některých oblastech ustanovily svou vlastní správu, čímž především v rurálních oblastech napříč touto himalájskou zemí nahradily dosavadní instituce nepálského státu (Destradi 2010b: 14). Mezi jejich cíle řadíme pozemkovou reformu, ukončení neofeudalismu a založení sekulární lidové republiky. Těmto požadavkům však nebylo vyhověno, což zapříčinilo vypuknutí ozbrojeného střetu mezi maoistickými partyzány a královskou armádou Nepálu. Tento konflikt trval přibližně deset let a vyžádal si přes osmnáct tisíc obětí (Anderson 2014: 15).

---

⁶⁵ Tento termín v průběhu svých vyjádření často používala vláda Indie, která v bojích podporovala centrální nepálskou vládu. Pro označení Maoistů používala výraz „teroristé“ (např. Ministry of External Affairs 2001).

⁶⁶ Ze 75 okresů konflikt neprobíhal pouze ve dvou. Konkrétně se pak jednalo o okresy Manang a Mustang (Hachhethu 2005: 1).

Indie již tradičně měla zájem na dění v sousedním Nepálu, což bylo zapříčiněno kulturní, respektive etnickou spřízněností obou zemí. Destradi (2010b: 13) navíc poukazuje, že Nepál je ze všech zemí v regionu jižní Asie ze strategického hlediska nejvíce provázán s Indií⁶⁷. Důsledkem toho Nové Dillí podpořilo proces demokratizace, který v Nepálu proběhl na počátku devadesátých let, přičemž v průběhu dlouholetého konfliktu můžeme zaznamenat indickou podporu centrální vládě s tím, že několikrát odsoudila teroristické aktivity maoistických partyzánů (Wagner 2005: 10).

Indickou angažovanost ovlivňovala skutečnost, že maoistické partyzánské skupiny měly úzké konexe s různými levicovými extremistickými skupinami napříč regionem jižní Asie. Především pak s maoistickou komunistickou skupinou, která se nachází v severovýchodní části Indie, a kterou řada nejvyšších indických politických představitelů, např. Singh (Ministry of External Affairs 2005) považovala za jednu z největších bezpečnostních hrozeb pro Indii. Současně svými aktivitami destabilizovaly region jako celek. Tento argument stvrzuje skutečnost z roku 2002, kdy byla založena *Společná komise maoistických skupin a organizací* (the Co-ordination Committee of Maoist Parties and Organisations of South Asia – CCOMPOSA), která měla za cíl vytvořit partyzánský koridor od indického státu Andhrapradéš do Nepálu (Wagner 2005: 11).

Z důvodů etnické, respektive kulturní podobnosti, vnitropolitické dění v Nepálu silně ovlivňovalo bezpečnostní situaci v Indii, nicméně tato regionální mocnost jižní Asie se nerozhodla podniknout rozsáhlejší vojenskou intervenci s cílem potlačit maoistické hnutí, a tím podpořit demokratické zřízení v zemi. Namísto toho Indie centrální vládě poskytovala zbraně, technologie pro zpravodajské služby a stejně tak intenzivně cvičila zdejší bezpečnostní složky (Wagner 2005: 11). Bývalý indický diplomat Lalit Mansingh podotkl, že role Indie

---

⁶⁷ Blízký vztah mezi Indií a Nepálem byl formalizován již v roce 1950 prostřednictvím Smlouvy o míru a přátelství (Treaty of Peace and Friendship) (Destradi 2010b: 13).

v průběhu občanské války v Nepálu byla „velmi významná, ale probíhala v zákulisí“ (Lalit Mansingh cit. dle Deutsche Welle 2010). Navíc, stejně jako v případě Srí Lanky, Indie akceptovala zásah třetí strany, konkrétně pak Velké Británie a Spojených států. Západní mocnosti s cílem potlačit maoistické hnutí podporovaly tehdejší monarchii prostřednictvím poskytnutí zbraní (Wagner 2005: 11). Tato skutečnost byla zapříčiněna změnou indické zahraniční politiky, kterou jsme představili na začátku této kapitoly. S příchodem Gujrlaovi doktríny zahájila Indie koordinovaný postup s ostatními západními státy v otázce řešení konfliktů, což můžeme spatřit v průběhu konfliktu na Srí Lance, stejně jako v Nepálu.

Pokud se podrobněji zaměříme na roli Indie v Nepálu, zjistíme, že docházelo k paradoxní situaci, kdy původně oficiálně kritizovala nedemokratické chování krále Gjánédra, který v době jeho vlády vyhlásil výjimečný stav, jenž byl doprovázen zákazem některých politických stran s tím, že docházelo k únosům nejvyšších politických představitelů. I přesto Indie tento režim podporovala, což bylo zapříčiněno obavami, které souvisely s přesunutím nestability na její území. Tato regionální mocnost předpokládala, že tehdejší režim v Nepálu dokáže nejefektivněji potlačit maoistické hnutí, proto dodávala zbraně⁶⁸, které v bojích podporovaly právě krále Ghánédra (Destradi 2010b: 22).

Současně si však Nové Dillí uvědomovalo, že do zdejšího politického systému bylo nutné zapojit maoisty, čímž by se zamezilo vypuknutí dalšího násilí. Indie zřídila řadu neformálních dialogů mezi Maoisty a dalšími politickými stranami napříč Nepálem, které nakonec vyústily ve vytvoření mírové dohody.

---

⁶⁸ Indie v roce 2005 oficiálně vyhlásila embargo na dodávky zbraní do Nepálu, nicméně jen na velmi krátkou dobu. Důvodem byla skutečnost, že Indie chtěla limitovat vliv Číny, respektive Pákistánu. Nové Dillí si uvědomovalo, že omezení dodávek zbraní by zapříčinilo, že by Nepál začal kupovat zbraně právě z Číny (Destradi 2010b: 16).

Z tohoto důvodu můžeme konstatovat, že Indie hrála zásadní roli v započatí mírových jednání, které formálně ukončily zdejší dlouholetý ozbrojený konflikt (Anderson 2014: 16).

ZÁVĚR

Na přelomu osmdesátých a devadesátých let dvacátého století přestal být řád uvnitř jednotlivých světových regionů ovlivňován dvěma hlavními mocnostmi, přičemž dochází k jejich postupné autonomii a slovy Petera Katzensteina (2005: 1) hovoříme o „světě regionů“. Uvnitř těchto subsystémů existují v důsledku odlišných materiálních kapacit regionální mocnosti, které s ohledem na svoji moc mají zodpovědnost v otázkách regionální bezpečnosti, stejně tak v udržování regionálního pořádku. V regionu jižní Asie tuto roli plní Indie, která se v důsledku ekonomických reforem na počátku devadesátých let dvacátého století stala nejsilnější ekonomikou v regionu.

Jižní Asii můžeme na základě mnoha výroků označit za jeden z nejnebezpečnějších regionů na světě s enormním výskytem tradičních i netradičních bezpečnostních hrozeb. Všechny státy uvnitř regionu trpí řadou vnitřních problémů, jež jsou doprovázeny etnickými konflikty, politickou fragmentací či zvýšenými aktivitami teroristických organizací s tím, že v mnoha případech se vnitřní problémy uvnitř států přesouvají i do sousedících zemí. Současně v rámci jižní Asie neexistuje regionální bezpečnostní organizace, která by umožnila kooperativní postup všech zemí s cílem eliminovat bezpečnostní hrozby. Nejmocnější stát regionu jižní Asie, tedy Indie, která je často považována za jednoho z aspirantů na významnější postavení v mezinárodním systému, musí pozici regionálního řešitele konfliktu zastávat unilaterálně.

Cílem této práce bylo zjistit, jakou roli hraje Indie jakožto regionální mocnost v řešení konfliktů v jižní Asii a jakým způsobem se angažuje v otázce prevence jejich vypuknutí a celkově v udržení míru a bezpečnosti v oblasti. Přes četnost bezpečnostních hrozeb, které si ze strany Nového Dillí vyžadovaly řešení, byla stěžejní pozornost věnována hrozbám, které nejvyšší indičtí představitelé považovali za nejvýznamnější.

Na základě analýzy zahraničněpolitických strategií v námi zkoumaném období můžeme současně zpozorovat několik zahraničněpolitických cílů souvisejících s udržováním bezpečnosti v regionu jižní Asie, stejně tak indický stále se zvyšující zájem o blízké sousedství. Prostřednictvím analýzy výroků nejvyšších politických představitelů často považujeme stabilitu a bezpečnost v sousedících zemích za jednu z indických zahraničněpolitických priorit. Klid a mír v periferních oblastech by následně umožnil soustředit veškeré zdroje na svůj vlastní rozvoj, proto Nové Dillí na základě svých stále rostoucích ambicí věnuje úsilí k dosažení stability u svých sousedů. V námi zkoumaném období můžeme současně zaznamenat změnu zahraničněpolitické strategie, přičemž na základě Gujralovi doktríny o Indii hovoříme jako o benevolentním hegemonovi, který u svých sousedů odmítal vyvolat podezření, že se snaží rozhodovat o jejich vnitropolitickém dění.

V osmdesátých letech hovoříme o tom, že Indie zastávala roli aktivního řešitele konfliktů napříč regionem jižní Asie, přičemž k dosažení svých cílů využívala převážně *hard power*. Tato strategie však následně vedla k pozdějšímu neúspěchu, který je v této diplomové práci demonstrován na příkladu občanské války na Srí Lance, přičemž selhání indických peacekeepingových jednotek zapříčinilo pozdější změnu kurzu indické zahraniční politiky. Na základě Gujralovi doktríny panovalo přesvědčení, že k regionálnímu míru a stabilitě je možné dojít i s absencí proaktivních aktivit regionálně mocných států. Indie se rozhodla neinterventovat do záležitostí ostatních jihoasijských států s tím, že nejvyšší představitelé největší demokracie světa v souvislosti s potlačením bezpečnostních hrozeb vyzývali k započetí kooperativního přístupu.

Současně se však Nové Dillí, v souvislosti se zahraničněpolitickým cílem, který spočíval v dosažení regionální bezpečnosti a stability, snažilo potlačit řadu negativních bezpečnostních externalit spojených s působením teroristických, respektive extremistických organizací na území sousedících států, které svou činností negativně ovlivňovaly bezpečnostní situaci uvnitř Indie. Stejně tak

můžeme ve strategických indických dokumentech zaznamenat zájem o oblast Indického oceánu, kterému Indie prostřednictvím posílení svého námořnictva věnovala značnou pozornost. Za důvod zvýšení zájmu o dění v Indickém oceánu pak považujeme skutečnost, že tento pravděpodobně nejvýznamnější světový oceán poskytoval prostor pro aktivity teroristických organizací, které následně negativně ovlivňovaly bezpečnostní situaci na teritoriu jižní Asie.

Regionální mocnost jižní Asie taktéž v souvislost s aktivitami teroristických organizací za jednu z nejrizikovějších oblastí považovala strategické teritorium Kašmíru, kde se koncentrovalo významné množství teroristických organizací. Potlačení, respektive eliminace těchto aktivit, které narušovaly zdejší bezpečnost a stabilitu a stejně tak zvyšovaly riziko ozbrojené konfrontace mezi jadernými mocnostmi Indií a Pákistánem, považujeme za prioritní oblast Nového Dillí. Indie do oblasti vyslala polovojskové ozbrojené složky, které měly dohlížet na řád a pořádek, a současně vytvořila speciální jednotku, jež měla aktivně vyhledávat a eliminovat členy teroristických skupin. Aktivity těchto skupin však nebyly potlačeny, což vedlo ke kontroverznímu kroku, přičemž Indie prostřednictvím zrušení autonomního statusu tomuto himalájskému státu inkorporovala teritorium pod svou vlastní správu. Obecně však nemůžeme hovořit o úspěšném boji proti terorismu na regionální úrovni, jelikož v problematice terorismu neexistuje společný konsensus všech států.

Tato diplomová práce současně analyzovala konkrétní případy, ve kterých Indie jakožto regionální mocnost jižní Asie disponující nejvýznamnějšími materiálními kapacitami hrála stěžejní roli. V analyzovaném případě na Srí Lance můžeme zpozorovat změnu kurzu indické zahraniční politiky vůči sousedům, přičemž se původně aktivně angažovala v řešení zdejšího konfliktu. Následně v důsledku neúspěchu peacekeepingových jednotek zastávala postoj neintervence do vnitřních záležitostí jihoasijských států.

V důsledku zvyšující se angažovanosti ostatních mocností, především pak Číny, můžeme zaznamenat indickou znovu se zvyšující angažovanost ve zdejším etnickém konfliktu, přičemž začala prosazovat politické urovnání přijatelné pro všechny zainteresované strany.

Na indické angažovanosti v demokratickém procesu v Nepálu pak můžeme upozorovat pragmatičnost její zahraniční politiky, přičemž Indie zaujímala tzv. dvojí přístup. Původně oficiálně kritizovala autoritářské praktiky krále Gjánédra, nicméně zároveň předpokládala, že právě tehdejší režim je efektivní v potlačení maoistických aktivit, které z důvodů etnických, respektive kulturních podobností, ohrožovaly bezpečnost a stabilitu na teritoriu Indie. Současně byly všechny kroky vedeny na základě Gujralovi doktríny, jejíž principy jsme představili ve čtvrté kapitole diplomové práce.

Role Indie v řešení konfliktů a udržování regionální bezpečnosti se ve zkoumaném období výrazně proměnila. Původně tedy o Indii hovoříme jako o aktivním řešiteli konfliktů, přičemž se snažila zastávat předpokládanou pozici regionálního lídra. Tento argument stvrzuje analýza jejích aktivit v průběhu etnického konfliktu na Srí Lance. Následně ještě v průběhu zmíněného ozbrojeného střetu došlo ke změně strategie, kdy se později na základě Gujralovi doktríny rozhodla neinterventovat do vnitropolitických záležitostí jihoasijských zemí, přičemž nejvyšší indiští političtí představitelé došli k přesvědčení, že k regionální bezpečnosti a stabilitě lze dojít i bez předpokládané role regionálního vůdce.

Na základě Gujralovi doktríny a jejích principů pak zaznamenáváme omezenou angažovanost Indie v občanské válce v Nepálu a obecně v událostech, které ohrožovaly bezpečnost napříč regionem jižní Asie. Připomeňme, že Indie v mnoha případech odmítla centrální vládě ostatních jihoasijských zemí poskytnout pomoc v podobě ofenzivních zbraní, přičemž odmítala prostřednictvím síly zasahovat do vnitropolitických záležitostí ostatních států.

Indie současně nebyla schopna přispět k efektivní spolupráci na regionální úrovni v oblasti bezpečnosti a současně v mnoha případech uplatňovala neochotné politiky v průběhu řešení několika regionálních krizí. Její role na Srí Lance poslouží jako typický příklad, ve kterém tato regionální mocnost jižní Asie absentovala na předpokládanou roli regionálního manažera konfliktů, přičemž nebyla schopna prosadit své preference v souvislosti s jeho urovnáním.

Tato diplomová práce ukázala, že regionální mocnosti nemusí vždy v regionu zastávat předpokládanou pozici lídra, kterou jsme představili v teoretické části práce, přičemž v průběhu vypuknutí problémů ohrožující bezpečnost používají ad hoc přístupy. Tento argument stvrzuje role Indie v průběhu občanské války v Nepálu a její příliš abstraktní strategie, která je často předmětem kritiky. Současně na základě analýz konfliktů a role Indie v jejich řešení můžeme tvrdit, že absence fungující regionální bezpečnostní organizace v mnoha případech znemožňuje efektivní management konfliktů. Můžeme tedy demonstrovat, že materiální kapacity regionální mocnosti nezaručí dosažení stabilního a bezpečného prostředí.

SEZNAM LITERATURY:

Ahmed, R. – Khan, S. (2015). Security Architecture of South Asia: A New Framework of Analysis. *The Dialogue* 10 (3), 238–252.

Aljazeera (2019). *What you should know about India's „anti-Muslim“ Citizenship Law* (<https://www.aljazeera.com/news/2019/12/india-anti-muslim-citizenship-bill-191209095557419.html>, 15. 3. 2020).

Aljazeera (2020). *Indian Police Officer Suspected of Aiding Kashmir Rebels Arrested* (<https://www.aljazeera.com/news/2020/01/indian-police-officer-suspected-aiding-kashmir-rebels-arrested-200112142055035.html>, 30.03.2020).

AMO (2018). *Zóna míru v Indickém oceánu* (https://www.studentsummit.cz/wp-content/uploads/2019/08/bgr_disec_zona_fi%C5%A1er.pdf, 20.04.2020).

Anderson, L. (2014). Searching for Security: India's Role in the Post-War Federal Democratic Republic of Nepal. *Himalaya, the Journal of the Association for Nepal and Himalayan Studies* 33 (1), s. 10–24.

Basnett, Y. (2009). From Politicization of Grievances to Political Violence: An Analysis of Maoist Movement in Nepal. *Working Paper Series London School of Economics* 7 (78), s. 2–33.

Blarel, N. (2012). India: the Next Superpower?: India's soft power: from Potential to Reality? *LSE Special Reports*, s. 28–33.

Breitegger, M. (2017). Regional Powers and Democracy Promotion through Regional Organization. *PRIMO Working Paper* 10, s. 1–40.

Brookings India (2019). *Revisiting Interventionism: India's Peacekeeping Force in Sri Lanka* (<https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2019/02/Revisiting-Interventionism-India-Peacekeeping-Force-in-Sri-Lanka.pdf>, 04.04.2020).

Bull, H. (1977). *The Anarchial Society: A Study of Order in World Politics* (Columbia University Press).

Business Insider (2015). *Pakistan successfully tested a nuclear-capable missile that can hit any point in India* (<https://www.businessinsider.com/pakistan-tested-nuclear-missile-that-can-reach-israel-2015-3>, 10. 3. 2020).

Business Standard (2019). *Sri Lanka Leases Hambantona Port to China for 99 yrs. Now it wants it back* (https://www.business-standard.com/article/international/sri-lanka-leased-hambantota-port-to-china-for-99-yrs-now-it-wants-it-back-119112900206_1.html, 06.04.2020).

Buzan, B. – Waever, O. (2003). *Regions and Powers: The Structure of International Security*. Cambridge: Cambridge University Press.

Buzan, B. – Weaver, O. – de Wilde, J. (1998). *Security: A New Framework for Analysis* (Boulder: Lynne Rienner Publishers).

Buzan, B. (2002). South Asia Moving Toward Transformation: Emergence of India as a Great Power. *International Studies* 39 (1), s. 1–24.

Buzan, B. (2011). The South Asian Security Complex in a Decentring World Order: Reconsidering Regions and Powers Ten Years On. *International Studies* 48 (1), s. 1–19.

Cameron, T. – Nieman, M. (2017). *Rising Powers and Foreign Policy Revisionism: Undersdanding BRICS Identity and Behaviour Through Time* (Michigan: University of Michigan Press).

Center for Urban and Regional Studies (2017). *Chokepoints: Circulation and Regulation in India's Siliguri Corridor – Map* (<https://curs.unc.edu/2017/02/20/chokepoints-circulation-regulation-indias-siliguri-corridor/map/>, 10.03.2020).

CIA (1985). *India-Sri Lanka: Rajiv Gandhi and the Tamil Insurgency* (<https://www.cia.gov/library/readingroom/docs/CIA-RDP85T01058R000406330001-0.pdf>, 24.03.2020).

CIA (nedatováno). *The World Factbook – South Asia* (https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/wfbExt/region_sas.html, 7. 3. 2020).

Cohen, S. (2001). *India: Emerging Power* (Brooking Institution Press)

Department of State (1959). The Subcontinent of South Asia. *Department of State Publication* 6839, s. 1–76.

Destradi, S. (2010a). Regional Powers and their strategies: empire, hegemony, and leadership. *Review of International Studies* 36 (4), s. 903–930.

Destradi, S. (2010b). A Regional Power Promoting Democracy? India's Involvement in Nepal (2005–2008). *GIGA Working Paper* 138, s. 1–27.

Destradi, S. (2011). India as a Democracy Promoter? New Delhi's Involvement in Nepal's Return to Democracy. *Democratization* 19, s. 286–311.

Destradi, S. (2012). India and Sri Lanka's Civil War: The Failure of Regional Conflict Management in South Asia. *Asian Survey* 52 (3), s. 595–616.

Deutsche Welle (2010). *India's Behind the Scenes Role in Nepal* (<https://www.dw.com/en/indias-behind-the-scenes-role-in-nepal/a-5747611>, 11.04.2020).

Devotta, N. (2003). Is India Over-Extended? When Domestic Disorder Precludes Regional Intervention. *Contemporary South Asia* 12 (3), s. 365–380.

Diplomat (2018). *Grading India's Neighborhood Diplomacy: A Report Card on Modi's „Neighborhood First“ Approach to Foreign Policy*

(<https://thediplomat.com/2017/12/grading-indias-neighborhood-diplomacy/>, 26.03.2020).

Eichler, J. (2009). *Mezinárodní bezpečnost v době globalizace* (Praha: Portál).

FICCI (2017). *Smart Border Management: Indian Coastal and Maritime Security* (<http://ficci.in/spdocument/20955/Smart-Border-Management-study.pdf>, 30.03.2020).

Flemes, D. (2007). Conceptualising Regional Power in International Relations: Lesons from the South African Case. *GIGA Working Papers* 53, s. 6–60.

Fonseca, P. – Paes, L. – Cunha, A. (2016). *The Concept of Emerging Power in International politics and Economy. Brazilian Journal of Political Economy* 36 (1), s. 46–69.

Ganguly, R. (2014). Security Issues in South Asia. In: Ganguly, R. a kol., *The Europa Regional Surveys of the World* (London: Routledge).

Ganguly, S. (2003). *India as an Emerging Power* (Portland: Frank Class Publishers).

Geldenhuys, D. (2010). South Africa: The Idea-driven Foreign Policy of a Regional Power. In: Flames, D., *Regional Leadership in the Global System: Ideas, Interests and Strategies of Regional Powers* (Ashgate Publishing, Ltd.)

Geopolitical Intelligence Services (2019). *Potential Conflict between Asian Giants* (<https://www.gisreportsonline.com/potential-conflict-between-asian-giants,politics,2804.html>, 13. 3. 2020).

Ghimire, S. (2018). Rising Powers and Security: a False Dawn of the Pro-South World Order. *Global Change, Peace and Security*, s. 37–55.

Gilboy, G. – Heginbotham, E. (2012). *Chinese and Indian Strategic Behaviour* (Cambridge: Cambridge University Press).

Godehardt, N. – Nabers, D. (2011). *Regional Orders and Regional Powers* (Routledge: Oxon).

Goswami, N. (2016). *India's Approach to Asia: Strategy, Geopolitics and Responsibility* (Institute for Defense Studies and Analysis: New Delhi).

Goud, S. – Mookherjee, M. (2013). *India–Sri Lanka Relations Strengthening SAARC* (Centre for Indian Ocean Studies: Hyderabad).

Government of India (2005). *Annual Report 2004–2005* (<https://www.mha.gov.in/sites/default/files/ar0405-Eng.pdf>, 01.04.2020).

Hall, I. (2017). Not Promoting, Not Exporting: India's Democracy Assistance. *ORF Occasional Paper* 132, s. 1–30.

Hanif, M. (2010). Indian Involvement in Afghanistan in the Context of the South Asian Security System. *German Institute of Global and Area Studies* 2 (3), s. 13–26

Hettne, B. (2005). Beyond the „new“ regionalism. *New Political Economy* 10 (4), s. 543–571.

Huntington, S. (1999). „The Lonely Superpower. *Foreign Affairs* 78 (2), s. 35–49.

Hurrell, A. (2007). One World? Many Worlds? The Place of Regions in the Study of International Society. *International Affairs* 83 (1), s. 127–146.

Chadha, V. (2019). *Past Perfect, Future Uncertain?* (Institute for Defense Studies and Analysis).

Chakma, B. (2018). SAARC and Region-building: Is South Asia a region? *Journal of the Indian Ocean Region* 14 (2), s. 189–205.

Chandra, V. (2013). *India's Neighborhood: The Armies of South Asia* (Institute for Defense Studies and Analysis: New Delhi).

Chari, P. (1994). *The IPKF Experience in Sri Lanka* (Centre for Policy Research: New Delhi).

Chase, R. – Hill, B. – Kennedy, P. (1996). Pivotal States and U.S. Strategy. *Foreign Affairs* 75 (1), s. 33–51.

Chattopadhyay, P. (2011). The Politics of India's Neighborhood Policy in South Asia. *South Asian Survey* 18 (1), s. 93–108.

IASSCORE (2020). *Indian Ocean: Major Security Threats* (<https://iasscore.in/topical-analysis/indian-ocean-major-security-threats>, 30.03.2020).

Iftexharuzzaman (1998). *Ethnicity and Constitutional Reform in South Asia* (New Delhi: Manohar Publishers and Distributors).

India Today (1988). *People are Supportive of the IPKF's Operations: Lt-General A.S. Kalkat* (<https://www.indiatoday.in/magazine/neighbours/story/19880915-people-are-supportive-of-ipkf-operations-lt-general-a-s-kalkat-797689-1988-09-15>, 05.04.2020).

India Today (2011). *Bloody Aftermath of Babri Masjid demolition Across India* (<https://www.indiatoday.in/india/story/babri-masjid-bloody-aftermath-across-india-147823-2011-12-05>, 22.03.2020).

India Today (2013). *Kuki-Naga Conflict: Recent Massacres in Manipur take State Virtually to Brink of Civil War* (<https://www.indiatoday.in/magazine/special-report/story/19931015-kuki-naga-conflict-recent-massacres-in-manipur-take-state-virtually-to-brink-of-civil-war-811658-1993-10-15>, 20.03.2020).

India Today (2015). *Sea Tigers: LTTE's Naval Wing Systematically Targets Sri Lanka Navy* (<https://www.indiatoday.in/magazine/cover-story/story/19950515-sea-tigers-lttes-naval-wing-systematically-targets-sri-lankan-navy-806752-1995-05-15>, 06.04.2020).

India Today (2016). *NSG Trains Anti-Insurgent „Special Operation Group“ of Jammu Kashmir Police* (<https://www.indiatoday.in/india/story/nsg-anti-insurgent-special-operation-group-jammu-kashmir-police-360036-2016-12-28>, 02.04.2020).

India Today (2019). *What is the Difference between a State and a Union Territory?* (<https://www.indiatoday.in/education-today/gk-current-affairs/story/what-is-the-difference-between-a-state-and-an-union-territory-1577445-2019-08-05>, 11.03.2020).

Indian Defence Review (2013). *Should India Invade Pakistan?* (<http://www.indiandefencereview.com/news/should-india-invade-pakistan/>, 14. 3. 2020).

Indian Express (2018). *Babri Masjid Destroyed by „Hindu Taliban“: Supreme Court Told* (<https://www.newindianexpress.com/nation/2018/jul/13/babri-masjid-destroyed-by-hindu-taliban-supreme-court-told-1842878.html>, 21.03.2020).

Indian Ocean Rim Association (2017). *Maritime Safety and Security* (<https://www.iora.int/en/priorities-focus-areas/maritime-safety-and-security>, 19.04.2020).

Ingersoll, R. – Frazier, D. (2010). India as a Regional Power: Identifying the Impact of Roles and Foreign Policy Orientation on the South Asian Security Order. *Asian Security* 6 (1), s. 51–73.

Ingersoll, R. – Frazier, D. (2012). *Regional Powers and Security Orders: A Theoretical Framework* (London: Routledge).

Institute of Defense Studies and Analysis (2010). *Linkages between Indian and Nepalese Maoist*

(https://idsa.in/idsacomments/LinkagesbetweenIndianandNepaleseMaoists_pvrmana_091110, 20.04.2020).

Institute of Peace and Conflict Studies (1997). *Gujral Doctrine Security Dimensions of the Gujral Doctrine* (http://www.ipcs.org/comm_select.php?articleNo=2, 19.04.2020).

Kalita, N. (2011). Resolving Ethnic Conflict in Northeast India. *Proceedings of the Indian History Congress* 72 (2), s. 1354–1367.

Kapur, P. (2005). India and Pakistan's Unstable Peace: Why Nuclear South Asia Is Not like Cold War Europe. *International Security* 30 (2), s. 127–152.

Karpaviciute, I. (2007). Security Dynamics and Power Division within South Asia Region. *ECPR Joint Session of Workshops* 9, s. 2–36.

Katzenstein, P. (2005). *A World of Regions: Asia and Europe in the American Imperium*. Cornell University Press, Ithaca and London.

Kaw, M. (2010). Border Politics in South Asia: A Case Study of India, Pakistan and Afghanistan. *Eurasia Border Review* 1 (1), s. 49–62.

Kaye, D. (2007). *Talking to the Enemy: Track Two Diplomacy in the Middle East and South Asia* (RAND Corporation: Santa Monica).

Kelly, R. (2007). Security Theory in the „New Regionalism“. *International Studies Review* 9 (2), s. 197–229.

Khattak, R. (2019). Indian Military Modernization: Implication for Pakistan. *Department of Politics and International Relations, International Islamic University, Islamabad, Pakistan*, s. 20–40.

- Kubicek, P. – Dal, E. – Oguzlu, T. (2016). *Turkey's Rise as an Emerging Power* (London: Routledge).
- Kumar, A. (2011). *The Terror Challenge in South Asia and Prospect of Regional Cooperation* (Institute for Defense Studies and Analysis: New Delhi).
- Kumar, S. (2014). *Stability and Growth in South Asia* (New Delhi: Institute for Defense Studies and Analysis).
- Ladwing, W. (2010). India and Military Power Projection. *Asian Survey* 50 (6), s. 1162–1183.
- Lahiry, S. (2013). India's Relationship With Its South Asian Neighbours. *The Journal of International Issues* 17 (4), s. 70–79.
- Lemke, D. (2002). *Regions of War and Peace*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lodhi, M. (2001). Security Challenges in South Asia. *The Nonproliferation Review*, s. 118–124.
- LSE (2020). *Examining Poverty Trends in South Asian Countries: Where is Sri Lanka among its South Asian Counterparts?* (<https://blogs.lse.ac.uk/southasia/2018/07/31/examining-poverty-trends-in-south-asian-countries-where-is-sri-lanka-among-its-south-asian-counterparts/>, 19. 1. 2020).
- Maps of World (2018). *South Asia Physical Map*, (<https://www.mapsofworld.com/asia/south-asia-geography.html>).
- Marshall, T. (2018). *Vzajetí geografie: jak lze pomocí deseti map pochopit světovou politiku* (Rybka Publishers: Praha).

Maunaguru, S. (2019). *Marrying for a Future: Transnational Sri Lanka Tamil Marriages in the Shadow of War* (Washington: University of Washington Press).

Mersheimer, J. (2001). *The Tragedy of Great Power Politics* (W. W. Norton and Company: London).

Mian, Z. – Nayyar A. – Ramana, M. (2018). The Twenty Year' Crisis of Nuclear South Asia, 1998–2018: A Workshop Report. *Journal for Peace and Nuclear Disarmament* 1 (2), s. 529–535.

Ministry of Defense of India (2009). *Indian Maritime Doctrine 2009* (<https://www.indiannavy.nic.in/sites/default/files/Indian-Maritime-Doctrine-2009-Updated-12Feb16.pdf>, 30.03.2020).

Ministry of External Affairs (2001). *Q. 2671 – Maoist Attack in Nepal* (<https://www.mea.gov.in/rajya-sabha.htm?dtl/7960/q+2671++maoist+attacks+in+nepal>, 10.04.2020).

Ministry of External Affairs (2005). *Foreign Secretary Mr. Shyam Saran's Speech on „India and its Neighbours“ at the India International Centre (IIC)* (<https://mea.gov.in/Speeches-Statements.htm?dtl/2483/>, 26.03.2020).

Ministry of External Affairs of India (2006). *India's Foreign Relations – 2006* (http://www.mea.gov.in/images/pdf/main_2006.pdf, 27.03.2020).

Ministry of External Affairs (2012). *India and Neighbours* (<https://mea.gov.in/india-and-neighbours.htm>, 25.03.2020).

Ministry of External Affairs (2014a). *India and SAARC: Interlinked Dreams* (<https://mea.gov.in/in-focus-article.htm?24315/India+and+SAARC+Interlinked+Dreams>, 26.03.2020).

Ministry of External Affairs (2014b). *Speech by Foreign Secretary at the Session on Emerging South in the 21st Century at 5th SAARC Business Leaders Conclave*

held in New Delhi (17 January 2014) (<https://www.mea.gov.in/Speeches-Statements.htm?dtl/22758/speech+by+foreign+secretary+at+the+session+on+emerging+south+asia+in+the+21st+century+at+5th+saarc+business+leaders+conclave+held+in+new+delhi+17+january+2014>, 25.03.2020).

Ministry of External Affairs (2017). *Challenges in India's Neighborhood Policy* (<https://www.mea.gov.in/distinguished-lectures-detail.htm?674>, 28.03.2020).

Ministry of External Affairs (2019). *Brief on India – Sri Lanka Relations* (https://mea.gov.in/Portal/ForeignRelation/IndSriLanka_2019.pdf, 03.04.2020).

Muni, S. D. – Chadha, V. (2015). *Asian Strategic Review* (New Delhi: Institute for Defense Studies and Analysis).

Muni, S. D. – Chadha, V. (2016). *Asian Strategic Review* (New Delhi: Institute for Defense Studies and Analysis).

Nel, P. – Stephen, M. (2010). The Foreign Economic Policies of Regional Powers in the Developing World. In: *Regional Leadership in the Global System* (Surrey: Ashagate Publishing Limited).

Nolte, D. (2010). How to Compare Regional Powers: Analytical Concepts and Research Topics. *Review of International Studies* 36, s. 881–901.

Østerund, Ø. (1992). Regional Great Powers. In: Neumann, I. eds., *Regional Great Powers in International Politics* (Palgrave Macmillan UK).

Overseas Security Advisory Council (2019). *Maldives 2019 Crime and Safety Report* (<https://www.osac.gov/Country/Maldives/Content/Detail/Report/b725fb42-776a-444d-8002-16688cc101ce>, 11.03.2020).

Pant, H. (2012). *The Rise of Indian Navy: Internal Vulnerabilities, External Challenges* (London: King's College London).

- Pedersen, T. (2002). Cooperative Hegemony: Power, Ideas and Institutions in Regional Integration. *Review of International Studies* 28 (4), s. 677–696.
- Petrů, T. (2011). Indický panregion. In: Cabada, L. – Šanc, D., *Panregiony ve 21. Století: Vývoj a perspektivy mezinárodních makroregionů* (Plzeň: Aleš Čeněk).
- Ponížilová, M. (2016). *Regionální řád a mocnosti Blízkého východu – Formování blízkovýchodního řádu na pozadí soupeření regionálních mocností v letech 1945-2015* (Praha: Nakladatelství Dokořán).
- Prys, M. (2012). *Redefining Regional Power in International Relations: Indian and South African Perspectives* (London: Routhledge).
- Putten, F. – Rood, J. – Meijnders, M. (2016). *Great Powers and Global Stability* (Hague: Netherlands Institute of International Relations).
- Roberts, M. (2009). Killing Rajiv Gandhi: Dhanu's Sacrificial Metamorphosis in Death. *South Asian History and Culture* 1 (1), s. 25–41.
- SAARC (2018). *South Asian Association for Regional Cooperation* (http://saarc-sec.org/secretary_general, 15. 2. 2020).
- Scott, D. (2009). India's Extended Neighborhood Concept: Power Projection for a Rising Power. *India Review* 8 (2), s. 107–143.
- Sharma, S. – Behera, A. (2014). *Militant Groups in South Asia* (Institute for Defense Studies and Analysis: New Delhi).
- Sharma, S. (2011). South Asian Regionalism: Prospects and Challenges. *Indian Foreign Affairs Journal* 6 (3), s. 305–314.
- Singh, S. (2009). UNDERSTANDING CONFLICT: An Insight into the Factors Responsible for the Kuki-Naga Clashes in Manipur during the 1990s. *The Indian Journal of Political Science* 70 (2), s. 495–508.

SIPRI (2020a). *Regional Coverage* (<https://www.sipri.org/databases/regional-coverage>, 7. 3. 2020).

SIPRI (2020b). *Research/ Armament and Disarmament/ Nuclear Disarmament, arms control and non-proliferation/ World nuclear forces – Pakistan* (<https://www.sipri.org/research/armaments-and-disarmament/nuclear-weapons/world-nuclear-forces/pakistan>, 10. 3. 2020).

Snedden, Ch. (2016). Shifting Geo-Politics in the Greater South Asia Region. *Daniel K. Inouye Asia-Pacific Center for Security Studies*, s. 1–37.

Söderbaum, F. (2015). Early, Old, New and Comparative Regionalism: The Scholarly Development of the Field. *KFG Working Paper Series No 64*, s. 1–27.

Sören, S. (2010). Emerging Non-OECD Countries: Global Shifts in Power and Geopolitical Regionalization. *GIGA Working Papers 126*, s. 1–29.

South Asia Terrorism Portal (2017). *Latest on SATP* (<https://www.satp.org/>, 24.03.2020).

Stiftung, H. (2009). *Conflict in Northeast India: Issues, Causes and Concerns* (<https://in.boell.org/en/2009/02/28/conflict-northeast-india-issues-causes-and-concern>, 10.03.2020).

Šmíd, T. (2011). Teoretické koncepty výzkumu konfliktu – terminologie, příčiny a dynamika. In: *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století* (Masarykova univerzita: Brno).

Thalpwila, O. (2013). India-Sri Lanka Relations: In Post Civil War Era in Sri Lanka. *International Journal of Social Sciences 2* (1), s. 9–14.

The Diplomat (2016). *China and Sri Lanka: Between a Dream and a Nightmare* (<https://thediplomat.com/2016/11/china-and-sri-lanka-between-a-dream-and-a-nightmare/>, 06.04.2020).

The Diplomat (2019). *India's Foreign Policy Evolution* (<https://thediplomat.com/2019/03/indias-foreign-policy-evolution/>, 01.04.2020).

The Diplomat (2020). *India's Citizenship Moves May Impact Relations With Its Neighbors* (<https://thediplomat.com/2020/01/indias-citizenship-moves-may-impact-relations-with-its-neighbors/>, 22. 3. 2020).

The Economic Times (2020). *Pulwama Terror Attack: What Happened on Feb 14 and how India Responded* (<https://economictimes.indiatimes.com/news/defence/pulwama-terror-attack-what-happened-on-feb-14-and-how-india-responded/articleshow/74128489.cms>, 22.03.2020).

The Economist (2012). *Indian, Pakistani and Chinese border dispute* (<https://www.economist.com/graphic-detail/2012/02/08/fantasy-frontiers>, 13. 12. 2020).

The Guardian (2019). *India Clamps Down on Citizenship Law Protests* (<https://www.theguardian.com/world/2019/dec/18/india-clamps-down-against-citizenship-law-protests>, 15. 3. 2020).

The Guardian (2020). *Pakistan Jails Alleged Mastermind of Mumbai Terror Attack* (<https://www.theguardian.com/world/2020/feb/12/pakistan-jails-alleged-mastermind-of-mumbai-terror-attack>, 23.03.2020).

The Hindu (2007). *Centre Considering Unified Command for Armed Forces* (<https://www.thehindu.com/todays-paper/Centre-considering-unified-command-for-armed-forces/article14771560.ece>, 06.04.2020).

The New York Post (2020). *The Terrorist Who Got Away* (<https://www.nytimes.com/2020/03/19/magazine/masood-azhar-jaish.html>, 21.03.2020).

The World Bank (2018). *South Asia* (<https://data.worldbank.org/region/south-asia>, 3. 2. 2019).

The World Bank (2019). *GDP Growth (annual %) – India* (https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=2017&locations=IN&most_recent_year_desc=false&start=1990, 2. 3. 2020).

The World Bank (2020a). *South Asia* (<https://data.worldbank.org/region/south-asia?view=chart>, 12. 3. 2020).

The World Bank (2020b). *The World Bank in South Asia* (<https://www.worldbank.org/en/region/sar>, 8. 3. 2020).

The World Bank (2020c). *Data Bank: World Development Indicators* (<https://databank.worldbank.org/reports.aspx?source=2&series=SP.POP.TOTL&country=AFG,BGD,BTN,LKA,MDV,PAK,IND,NPL>, 11. 3. 2020).

The World Bank (2020d). *Armed Forces Personnel, Total – Pakistan, India, Bangladesh, Afghanistan, Sri Lanka, Maldives, Nepal* (<https://data.worldbank.org/indicator/MS.MIL.TOTL.P1?locations=PK-IN-BD-AF-LK-MV-NP>, 20.03.2020).

Thompson, R. (1973). „The Regional Subsystem: A Conceptual Explication and a Propositional Inventory“. *International Studies Quarterly*, 17 (1), s. 89–117.

United Nations (2011). *Map of South Asia* (<https://www.un.org/Depts/Cartographic/map/profile/SouthAsia.pdf>, 10.03.2020).

United Nations (2017). *States Must Step Up Efforts to Check Spread of Deadly Weapons as Non-State Actors Exploit Rapid Technological Advances, Speakers Tell Security Council* (<https://www.un.org/press/en/2017/sc12888.doc.htm>, 10. 3. 2020).

United Nations (2019). *UN Security Council discusses Kashmir, China Urges India and Pakistan to Ease Tensions* (<https://news.un.org/en/story/2019/08/1044401>, 02.04.2020).

United Nations (nedatováno). *India – Pakistan Backround – UNMOGIP* (<https://peacekeeping.un.org/mission/past/unipombackgr.html>, 20.03.2020).

United Nations Development Programme (2018). *Human Development Reports* (<http://hdr.undp.org/en/content/human-development-indices-indicators-2018-statistical-update>, 5. 2. 2020).

University of Central Arkansas (2020). *India/Djammu and Kashmir (1947/present)* (<https://uca.edu/politicalscience/dadm-project/asiapacific-region/indiakashmir-1947-present/>, 02.04.2020).

Väyrynen, R. (2003). Regionalism: Old and New. *International Studies Review* 5 (1), s. 25–51.

Venkateshwar, R. (1988). Ethnic Conflict in Sri Lanka: India's Role and Perception. *Asian Survey* 28 (4), s. 419–436.

VOX (2010). *Conflict and Development* (<https://voxeu.org/article/conflict-and-development-lessons-south-asia>, 14.03.2020).

Winner, A. (2012). Maritime Terrorism and Piracy in the Indian Ocean Region. *Journal of the Indian Ocean Region* 8 (2), s. 107–109.

RESUMÉ

The purpose of this diploma thesis was to describe the role of India as a regional power in conflict management in the region of South Asia. Due to many international scholars, the region of South Asia comprising India, Pakistan, Sri Lanka, Bangladesh, Nepal, Bhutan, Afghanistan, and the Maldives is characterized as one of the most dangerous regions in the world. The security environment is strongly influenced by the rivalry of India and Pakistan, the two nuclear powers in South Asia. Moreover, the region suffers from threats located inside the states (such as terrorism or political extremism), which often due to cultural and ethnic similarities within the region cross to other countries. Based on material capacities India is undoubtedly the strongest actor in the region, so we can easily categorize India as a regional power of South Asia. Regional powers have an ability to influence security dynamics as well as they play leadership role with the aim to secure environment in the neighborhood. India openly states that one of the main goals of her foreign policy is to make peaceful environment in the periphery, which would create for this regional power of South Asia an opportunity to focus on its own social and economic development. Also, peaceful periphery would let her focus on her role in the world system, which is growing rapidly since 1990. As it is expected, the regional powers usually play the leadership role in their regions, as well as they use proactive policy tools to achieve its goals. This role was practiced by India during the 70' and 80' by so called Indira Doctrine. The conflict in Sri Lanka, where India played a significant role, changed an attitude of the regional power in South Asia to conflict management within the region. Based on Gujral Doctrine and its principles, India did not intervene to domestic affairs of other countries. From that time, India became reactive regional power of South Asia and did not act as an effective conflict manager. Also, the lack of any regional security organizations is the reason that the region of South Asia is still considered as one of the most dangerous in the world.

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA 1: POLITICKÁ MAPA JIŽNÍ ASIE

Zdroj: United Nations (2011)

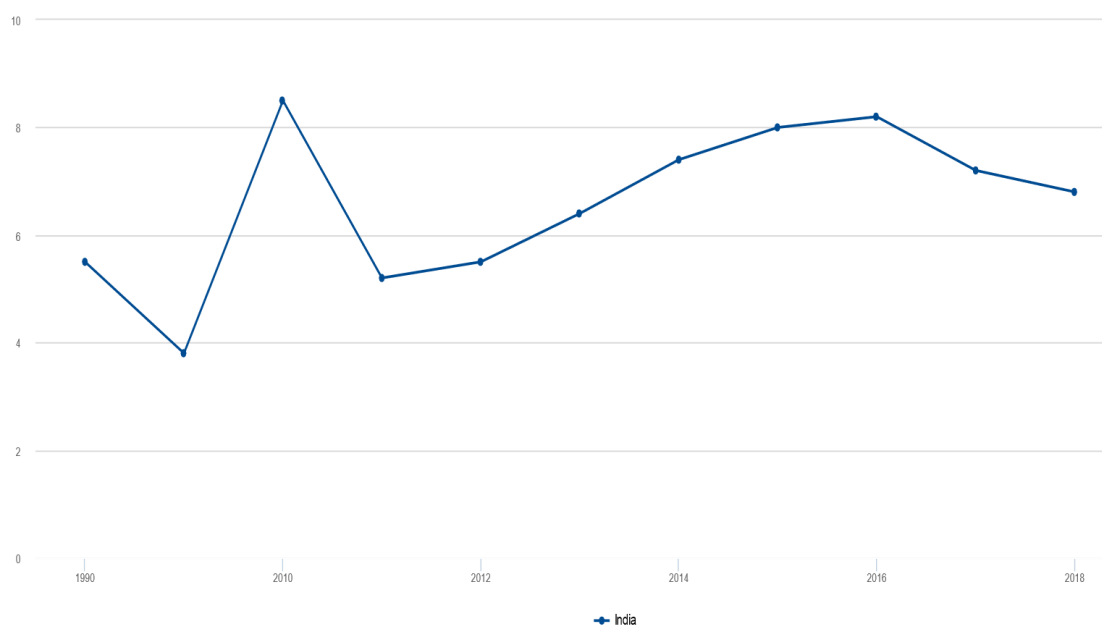

PŘÍLOHA Č. 2: FYZICKO-GEOGRAFICKÁ MAPA JIŽNÍ ASIE

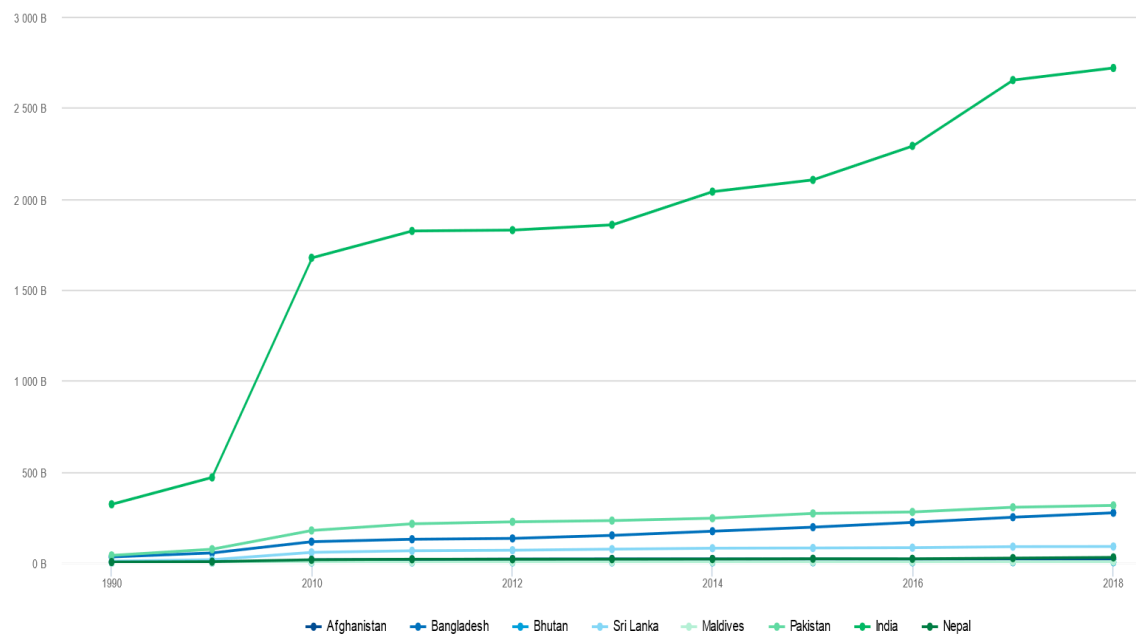
Zdroj: Maps of World (2018)

PŘÍLOHA Č. 3: RŮST HDP INDIE MEZI LETY 1990–2018 VYJÁDŘENO V PROCENTECH

Zdroj: World Bank (2019)

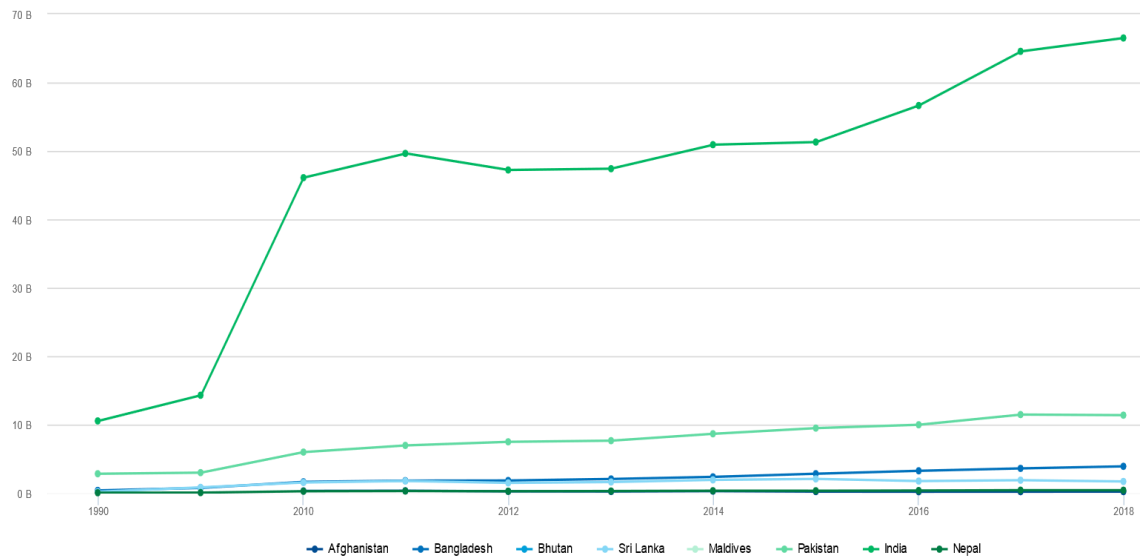
PŘÍLOHA Č. 4: VÝVOJ HDP V REGIONU JIŽNÍ ASIE V OBDOBÍ LET 1990–2018

Zdroj: World Bank (2020d)

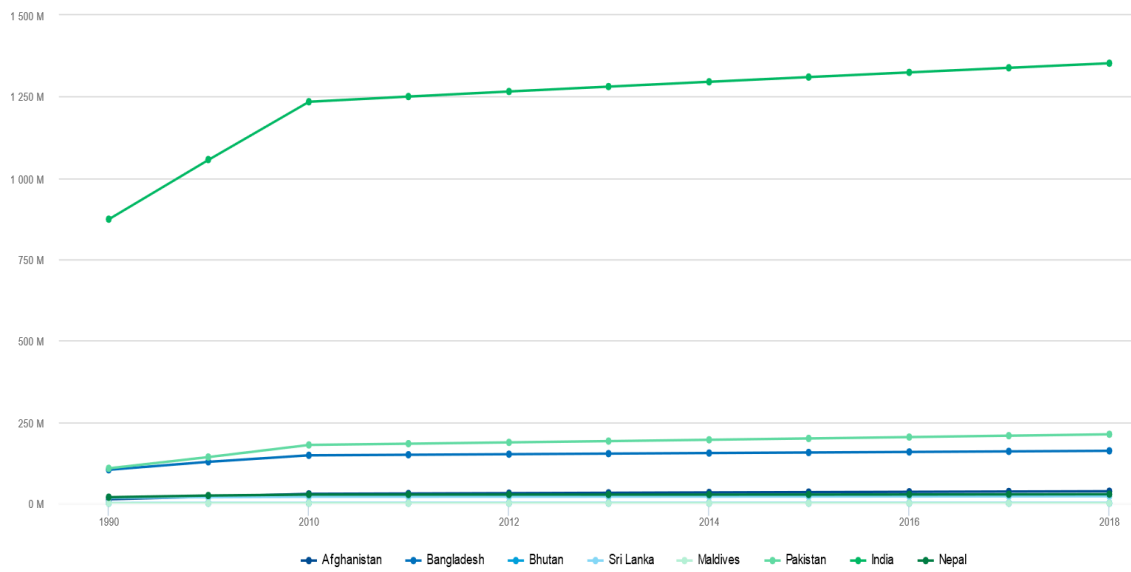

PŘÍLOHA Č. 5: VÝDAJE STÁTŮ V REGIONU JIŽNÍ ASIE NA OBRANU V OBDOBÍ LET 1990–2018

Zdroj: World Bank (2020d)

PŘÍLOHA Č. 6: POPULACE V REGIONU JIŽNÍ ASIE

Zdroj: World Bank (2020c)

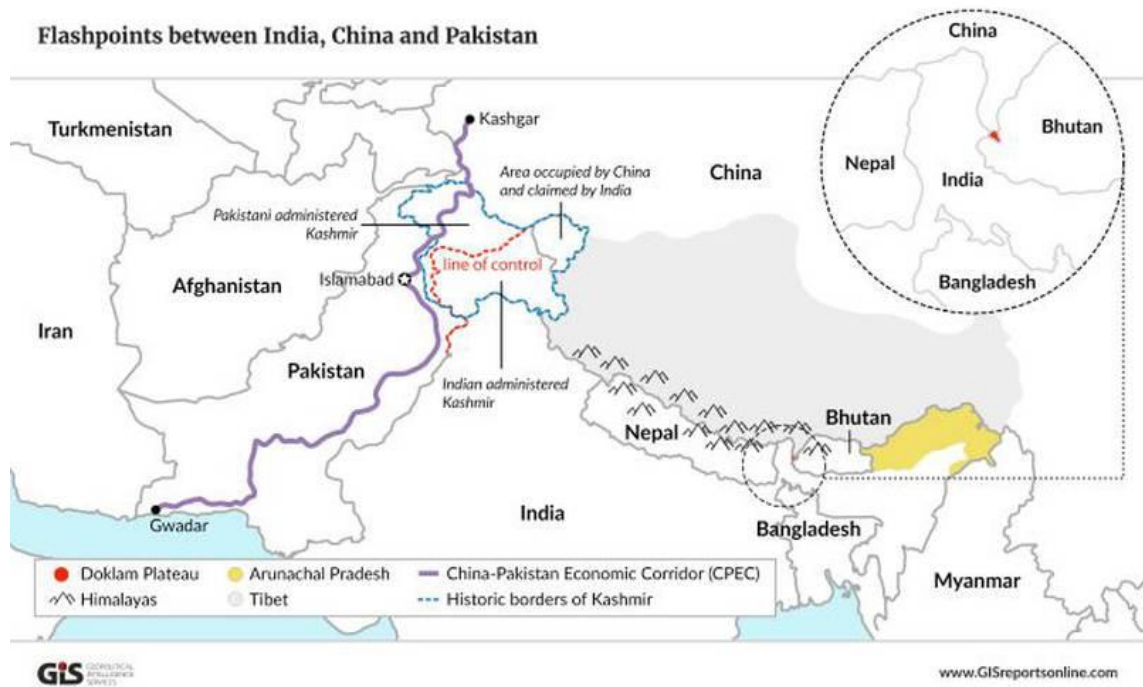
PŘÍLOHA Č. 7: STRATEGICKÁ POLOHA KAŠMÍRU

The Economist

Zdroj: The Economist (2012)

PŘÍLOHA Č. 8: ČÍNSKO-PÁKISTÁNSKÝ EKONOMICKÝ KORIDOR

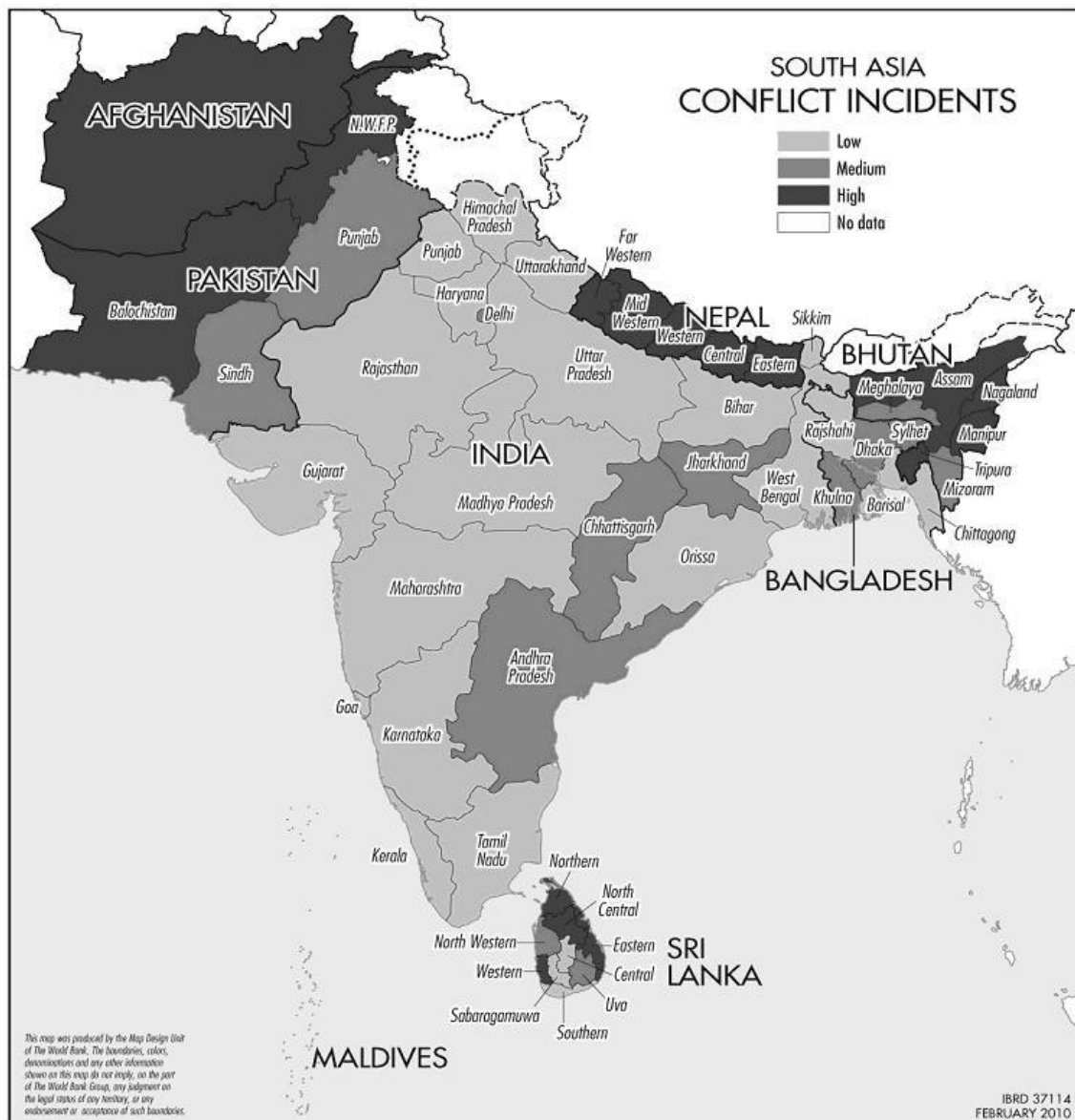
Zdroj: Geopolitical Intelligence Services (2019)

PŘÍLOHA Č. 9: SILIGURSKÝ KORIDOR

Zdroj: Center for Urban and Regional Studies (2017).

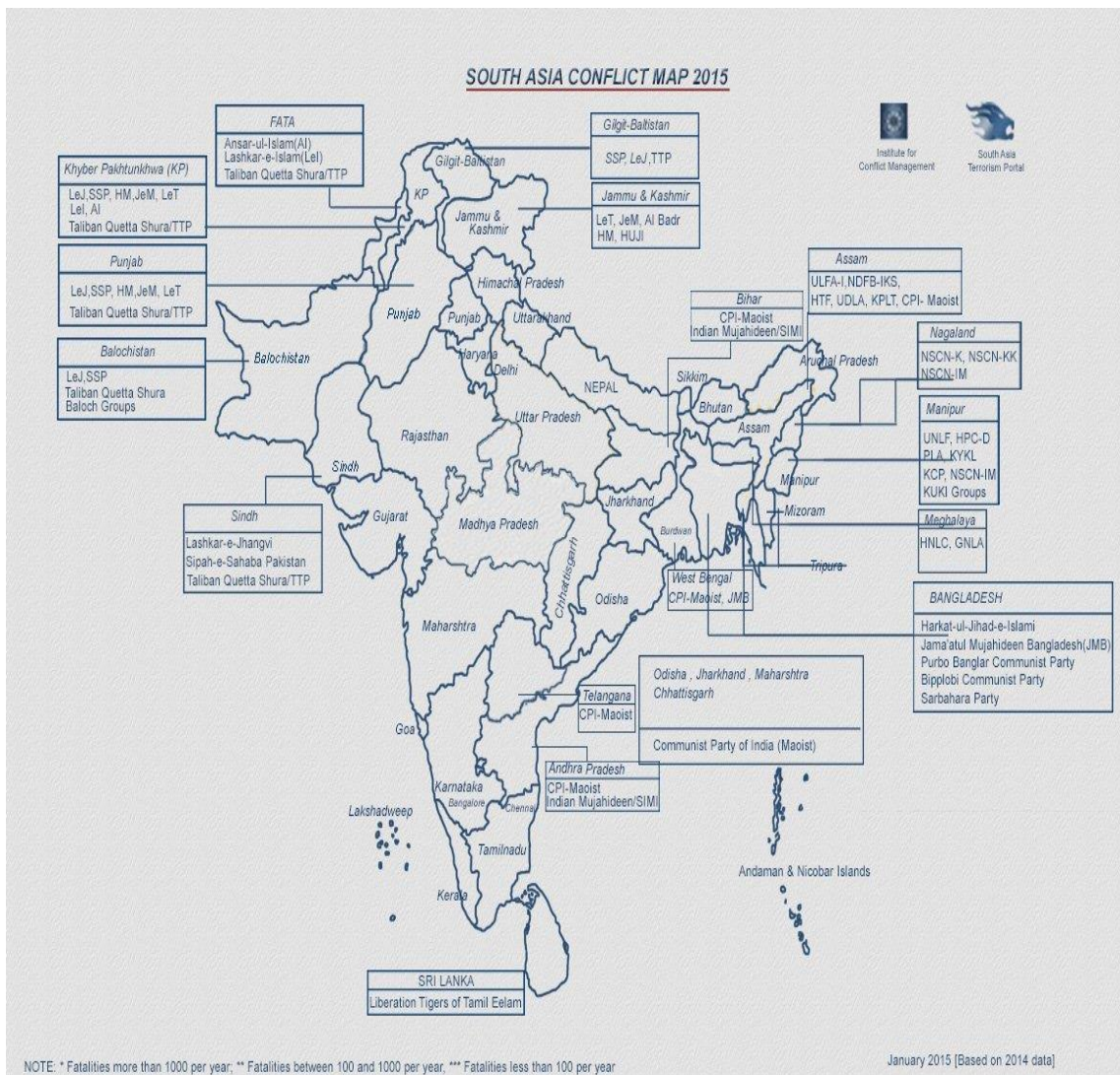
PŘÍLOHA Č. 10: VÝSKYT KONFLIKTŮ V REGIONU JIŽNÍ ASIE

Zdroj: VOX (2010)

PŘÍLOHA Č. 11: AKTIVITY TERORISTICKÝCH SKUPIN NA ÚZEMÍ JIŽNÍ ASIE

Zdroj: South Asia Terrorism Portal (2020).